



C.E.S.D.

CENTER FOR ENERGY AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT
ENERJİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA MERKEZİ

Türkiye Toplumunun Enerji Tercihleri

Turkish Public Preferences for Energy

(2016-BAP-04)

Prof.Dr. Volkan Ş. Ediger, Yrd.Doç.Dr. Gökhan Kirkil, Yrd.Doç.Dr. Emre Çelebi
Doç.Dr. Meltem Ş. Ucal, Doç.Dr. Çiğdem Kentmen



Kadir Has Üniversitesi, Cibali Kampüsü, İstanbul, 09.02.2017, 10:00



YÖNTEM	2
GÖRÜŞÜLEN KİTLENİN PROFİLİ	5
ANKET SONUÇLARI	10
A. HANE HALKI ENERJİ TÜKETİM ENVANTERİ	10
B. TÜKETİCİ GÖRÜŞLERİ/TERCİHLERİ	28
C. TÜRKİYE ENERJİ POLİTİKALARI	35
D. KÜRESEL ENERJİ POLİTİKALARI	58



- ❖ Anket çalışması, 12-27 Kasım 2017 tarihleri arasında, Türkiye 18 yaş nüfus örneklemini temsil eden 1204 kişi ile yüz yüze görüşmeler yöntemiyle Infakto Araştırma ve Danışmanlık şirketi tarafından gerçekleştirilmiştir.
- ❖ Araştırmanın hedef kitlesini Türkiye seçmen nüfusu oluşturmaktadır. Basit tesadüfi örnekleme yöntemi varsayımıyla araştırmanın yüzde 95 güven düzeyindeki hata payı yüzde 2.82'dir.
- ❖ Araştırma örnekleminin tasarımında çok aşamalı katmanlı büyüklüğe orantılı olasılıksal örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Örneklem tasarımında birincil örneklem birimi olarak iller seçilmiştir. İller, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından geliştirilen İstatistiksel Bölge Birimleri Sınıflamasına göre katmanlara ayrılmıştır. Örneklem yapısında İstanbul (TR1), Ankara (TR51) ve İzmir (TR31) kendi kendilerini temsil eden birimler (SRU) olarak belirlenmiştir. Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu bölgeleri ise daha iyi bir temsiliyet sağlamak amacıyla ikiye bölünmüştür.
- ❖ Örneklem çekiminde büyükşehir niteliği taşıyan illerde mahalleler, diğer illerdeyse merkez ve dış ikinci örneklem birimi olarak kullanılmıştır. Yüz yüze görüşmeler örneklemin iller bazında dağılımına göre seçilen merkez ve dış ilçelerin mahalle (kentsel görüşmeler) ve köylerinde (kırsal görüşmeler) gerçekleştirilmiştir. Her nihai örneklem noktasında 8 anket yapılmıştır.
- ❖ Her mahalleden iki sokak, alfabetik sıraya göre Tesadüfi Sokak Seçim Tablosu kullanılarak seçilmiştir. Her sokakta bir hane numarası Tesadüfi Hane Seçim Tablosu kullanılarak belirlenmiş, görüşmeler hanede yaşayanlar arasından seçilen kişi ile gerçekleştirilmiştir.
- ❖ American Marketing Association standartlarına göre cevap verme oranı yüzde 21.8 olarak hesaplanmıştır.

	Sayı	%
Adana	104	8,6
Ankara	71	5,9
Antalya	48	4,0
Bursa	112	9,3
Diyarbakır	90	7,5
Erzurum	40	3,3
Gaziantep	40	3,3
İstanbul	208	17,3
İzmir	72	6,0
Kayseri	64	5,3
Konya	32	2,7
Malatya	64	5,3
Manisa	96	8,0
Samsun	72	6,0
Tekirdağ	51	4,2
Trabzon	40	3,3
Toplam	1.204	100,0

2015	Nüfus	%
Adana	2.183.167	2,8
Ankara	5.270.575	6,7
Antalya	2.288.456	2,9
Bursa	2.842.547	3,6
Diyarbakır	1.654.196	2,1
Erzurum	762.321	1,0
Gaziantep	1.931.836	2,5
İstanbul	14.657.434	18,6
İzmir	4.168.415	5,3
Kayseri	1.341.056	1,7
Konya	2.130.544	2,7
Malatya	772.904	1,0
Manisa	1.380.366	1,8
Samsun	1.279.884	1,6
Tekirdağ	937.910	1,2
Trabzon	768.417	1,0
Toplam	78.741.053	100,0

ÖRNEKLEMİN İLLERE GÖRE DAĞILIMI

- ❖ 1.200 kişilik toplam görüşme sayısı 12 İBBS bölgesine, nüfusa orantılı olarak dağıtılmıştır.
- ❖ İstanbul (TR1) kendi kendini temsil eden birim (SRU) olarak gelmiştir. Ankara ve İzmir'i de SRU olarak örnekleme dahil edilmiş, ancak TR3'ün İzmir dışında kalan nüfusu için Manisa, TR5'in Ankara dışında kalan bölümü için de Konya seçilmiştir.
- ❖ Geri kalan 9 bölgeden Akdeniz Bölgesi (TR6) için, TR61 ve TR62 alt bölgelerini baz alarak, Antalya ve Adana; Güneydoğu Anadolu Bölgesi (TRC) içinse TRC1 bölgesinden Gaziantep ve TRC2+TRC3 bölgeleri için ise Diyarbakır seçilmiştir. Kalan 7 bölgenin her birinden birer il seçilmiştir.

Örneklem Dağılım Haritası

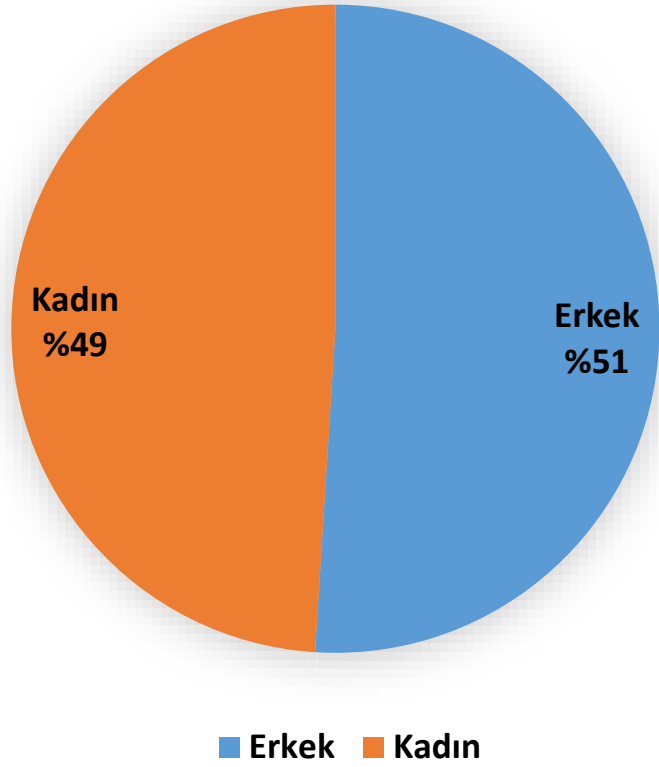




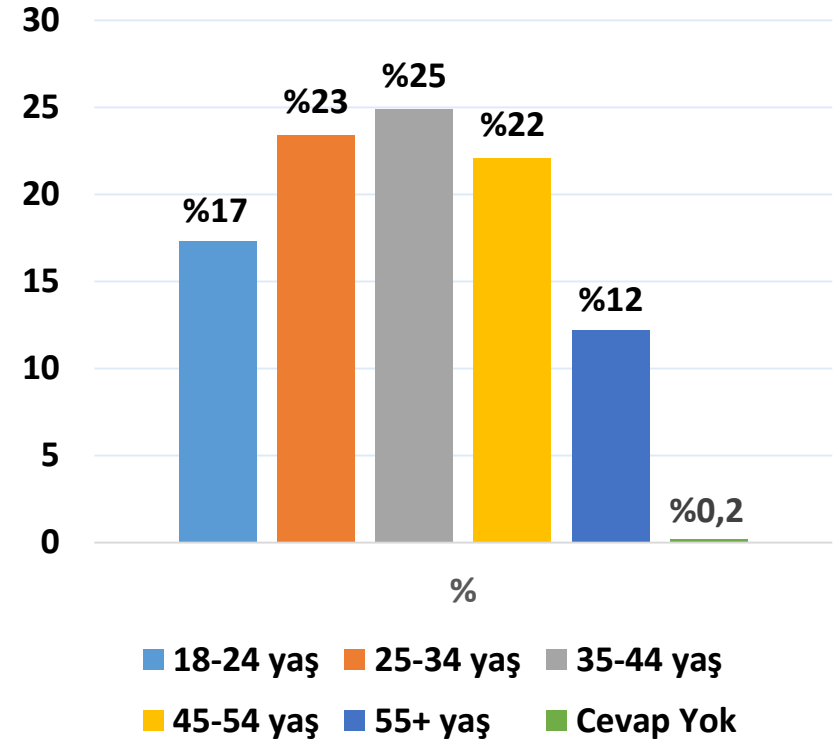
C.E.S.D.

Türkiye Toplumunun Enerji Tercihleri I 5 Görüşülen Kitlenin Profili

Cinsiyeti



Yaşı

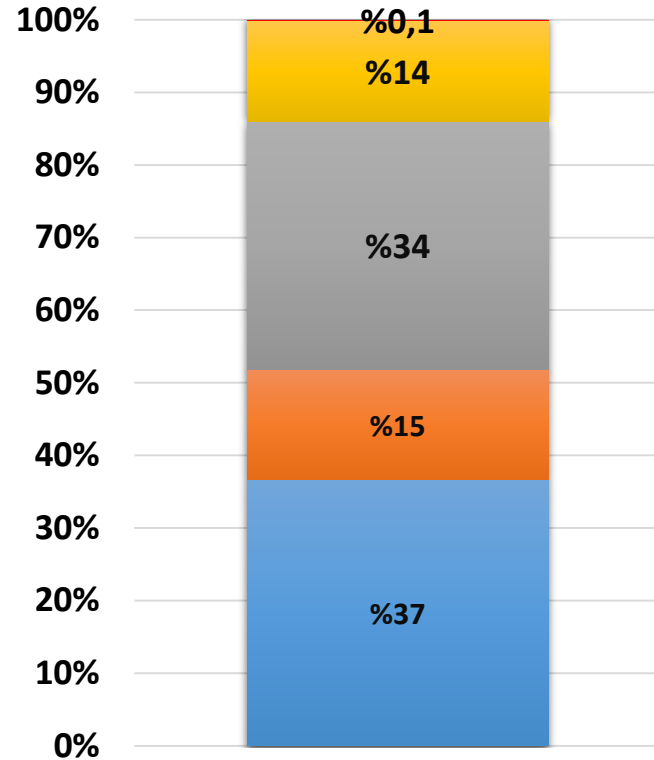




C.E.S.D.

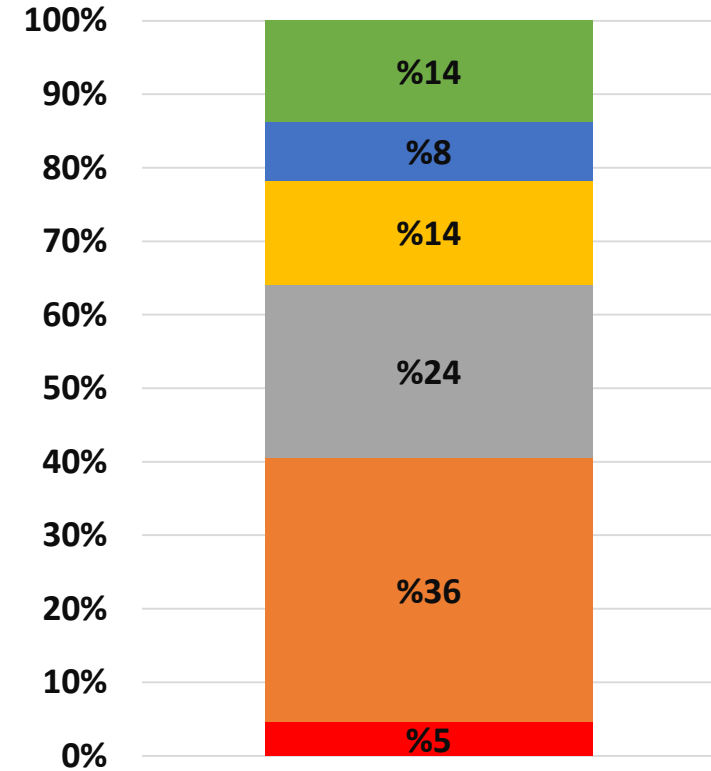
Türkiye Toplumunun Enerji Tercihleri I 6 Görüşülen Kitlenin Profili

Eğitim Durumu



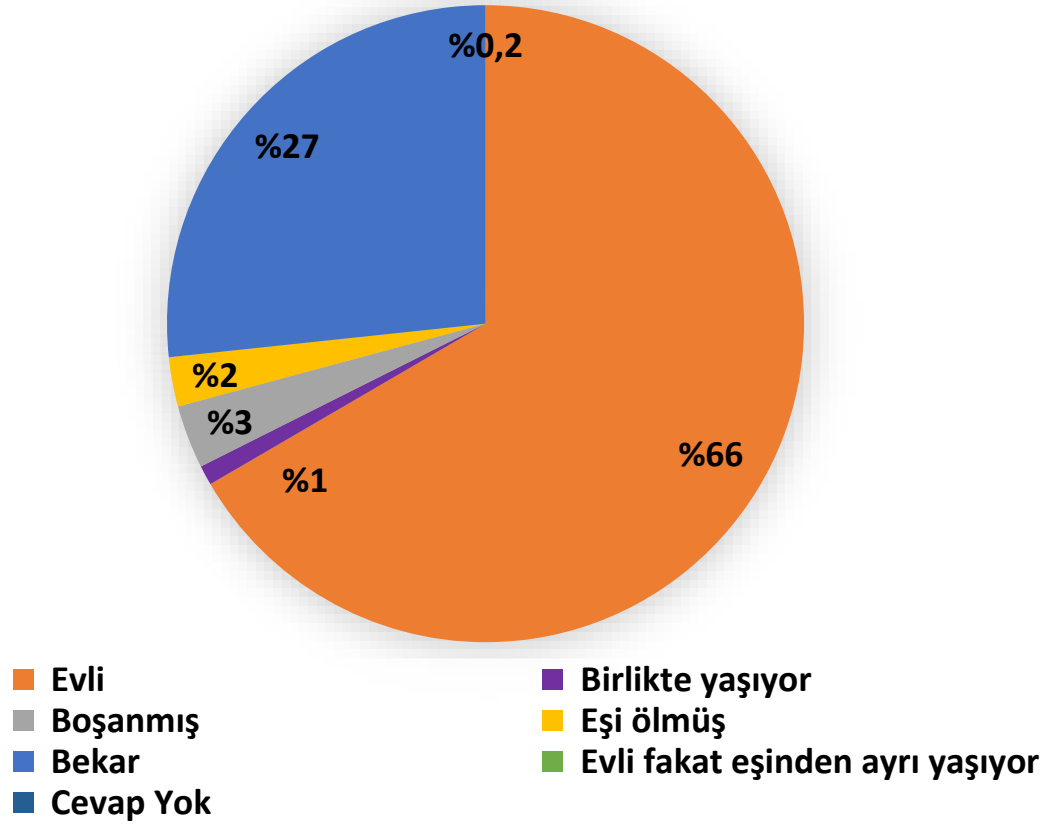
■ Cevap Yok
■ Lise mezunu
■ İlkokul mezunu veya daha düşük
■ Üniversite mezunu
■ Ortaokul mezunu

Aylık Hane Geliri

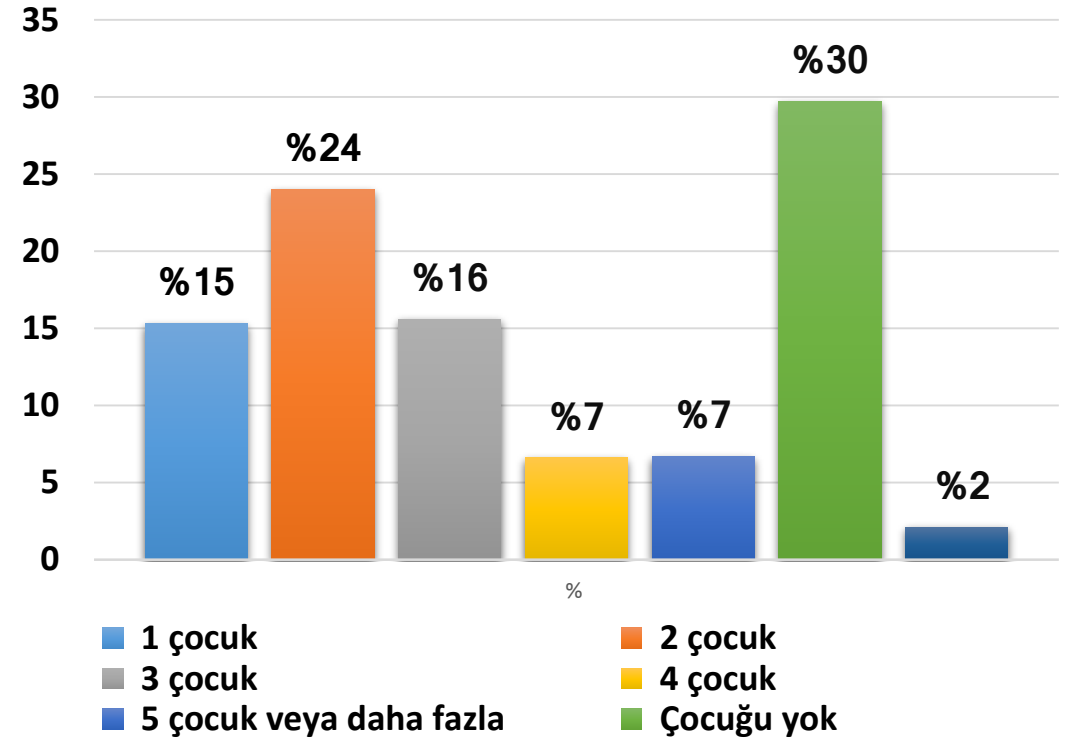


■ Fikri Yok / Bilmiyor / Cevap Yok
■ 2.701 – 3.600 TL
■ 901 – 1.800 TL
■ 3.601 ve üstü
■ 1.801 – 2.700 TL
■ 900 TL ve altı

Medeni Durumu



Çocuk Sayısı





C.E.S.D.

Türkiye Toplumunun Enerji Tercihleri I 8 Görüşülen Kitlenin Profili

Çalışma Durumu

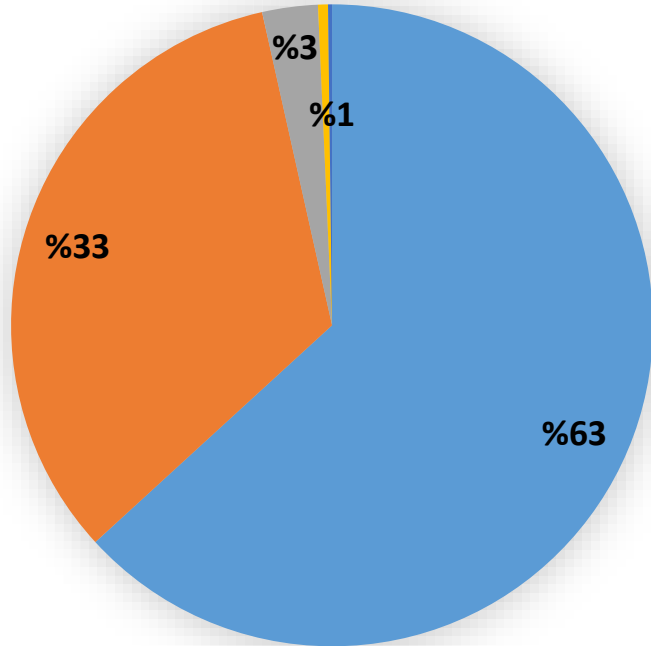
Tam zamanlı (haftada 40+saat) çalışıyor	%44,4
Kısmi zamanlı (part-time) çalışıyor	%1,5
Mevsimlik işte çalışıyor	%1,5
Ücretsiz aile işçisi (ailenin işyerinde, bahçesinde, vs. çalışıyor)	%1,9
Ev kadını	%27,6
Emekli	%9,0
Öğrenci	%7,5
İşsiz fakat gelir sahibi (Bir işte çalışmayıp, iş aramayan, kira-faiz vb. gelirle geçinen)	%0,6
İşsiz (Herhangi bir işte çalışmayıp iş arayan)	%3,9
Hastalık ve benzeri nedenlerle çalışamıyor	%0,5
Cevap Yok	%1,6
Toplam	%100,0

Şu Anki (Veya Son) İş

En az 10 kişinin çalıştığı işyerinde sahip veya yönetici	%3,4
10'dan daha az kişinin çalıştığı yerde sahip veya yönetici	%10,0
Avukat, doktor, mimar, öğretmen gibi bir profesyonel meslek	%1,6
Müdür, âmir	%0,8
Memur	%8,2
Formen, atölye şefi, işçi şefi	%1,4
Vasıflı işçi	%26,6
Yarı vasıflı işçi	%2,0
Vasıfsız işçi	%6,3
Çiftçi, kendi toprağı var	%2,4
Tarım işçisi	%0,5
Güvenlik kuvvetleri, silahlı kuvvetler mensubu	%0,1
Hayatında hiç işi olmamış	%32,4
Cevap Yok	%4,4
Toplam	%100,0



Ev Sahipliği



■ Ev sahibi ■ Kiracı
■ Bir yakınının evi ■ Lojman

Hanede Yaşayan Kişi Sayısı

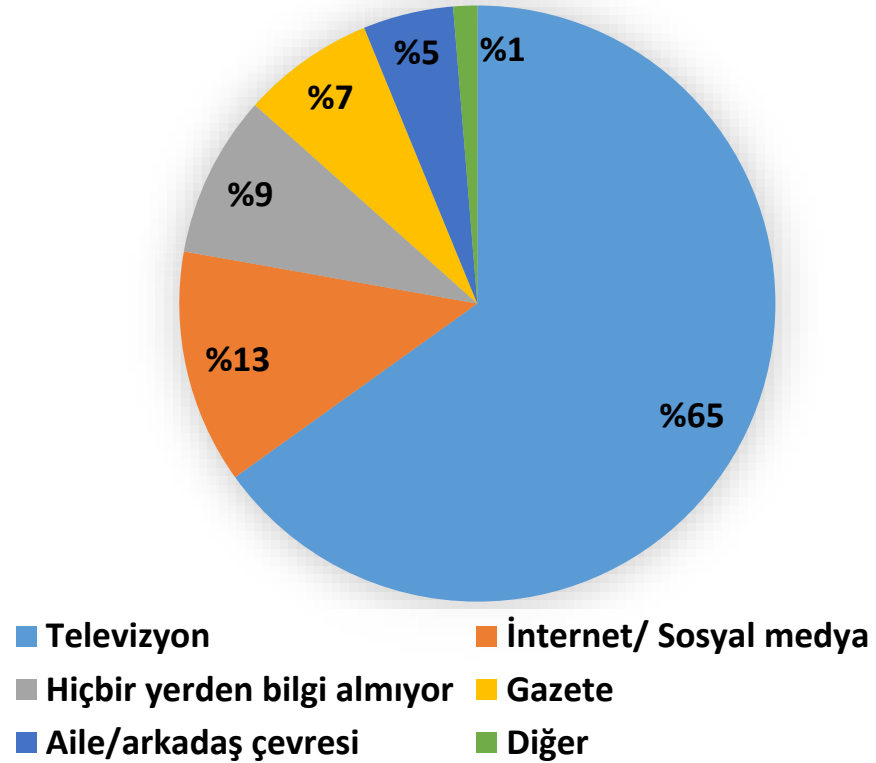
1 kişi	%4,0
2 kişi	%13,7
3 kişi	%24,3
4 kişi	%28,0
5 kişi	%14,3
6 kişi veya daha fazla	%12,9
Cevap yok	%2,8
Toplam	%100,0



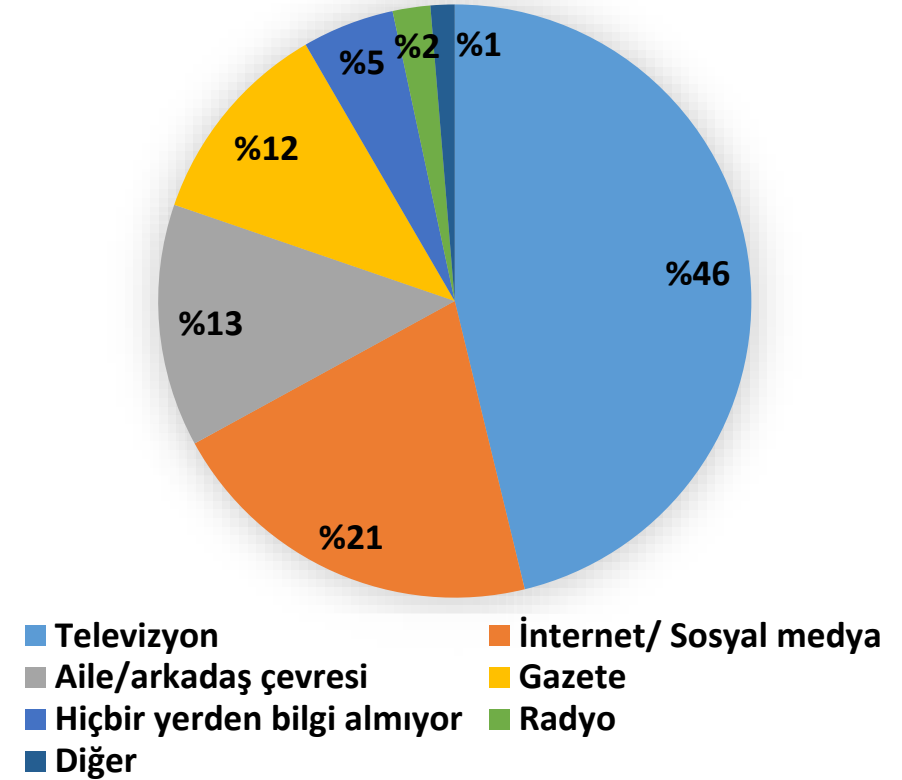
- A.01. Enerji konuları ile ilgili bilgileri genelde nereden alırsınız?**
- A.02. Enerji tüketiminizi düşündüğünüzde, okuyacağım alanlardan hangisi için daha çok para harcıyorsunuz?**
- A.03. Evinizin ısınması nasıl sağlanıyor?**
- A.04. Evinizin sıcak su nasıl sağlanıyor?**
- A.05. Mutfaktaki ocakta enerji kaynağı olarak ne kullanıyorsunuz?**
- A.06. Mutfakta fırınınız varsa enerji kaynağı olarak ne kullanıyorsunuz?**
- A.07. Evde en fazla tükettiğiniz enerji türü parasal olarak okuyacaklarımdan hangisidir?**
- A.08. Bu enerji türü (evde en fazla tüketilen) için aylık ne kadar harcıyorsunuz?**
- A.09. Aylık elektrik faturanız ortalama ne kadar gelmekte?**
- A.10. Arabanız var mı? Yakıt cinsi nedir?**
- A.11. Arabanızın ortalama aylık yakıt masrafı nedir?**
- A.12. Yaşadığınız mahallede elektrik kesintileri hangi sıklıkta oluyor?**
- A.13. Evinizde ısı yalıtımı var mı?**
- A.14. Siz enerji verimliliğini hangi ölçüde uyguluyorsunuz?**

Enerji konuları ile ilgili bilgileri genelde nereden alırsınız?

1. Sırada Belirtilen



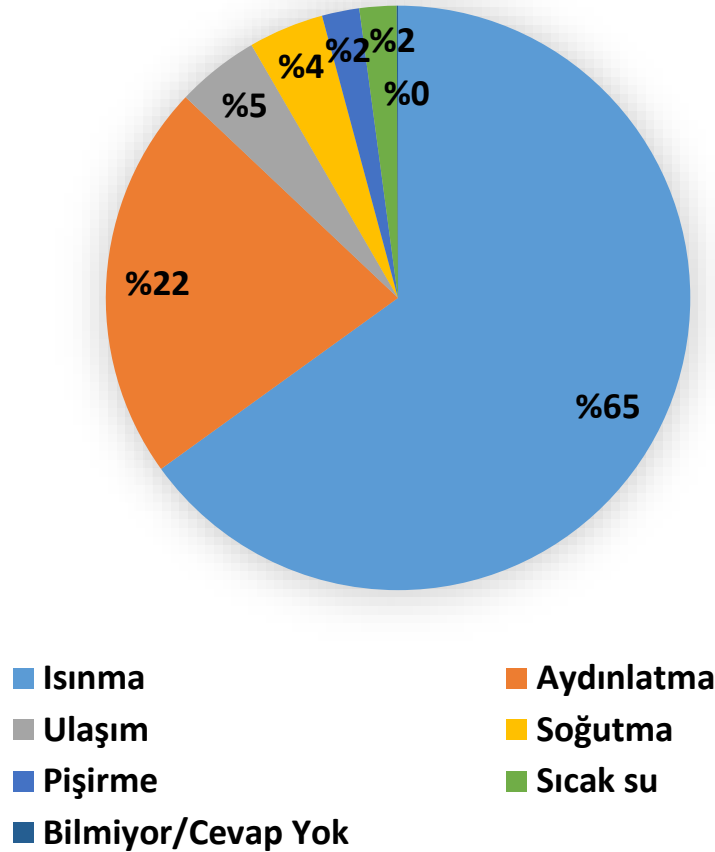
2. İki Yanıt



ETBK YEGM Anketi (2010): Enerji Verimliliği ile ilgili çalışmalardan nasıl haberdar oldunuz?

TV (%57,8), Gazete (%23,1), Eş-dost-akraba (%9,6), İnternet (%4,7)

Enerji tüketiminizi düşündüğünüzde, okuyacağım alanlardan hangisi için daha çok para harcıyorsunuz?



ETKB YEGM Anketi (2010): Günlük hayatınızda nerelerde enerji harcıyorsunuz?

1.Derece Önem sırasındakiler:

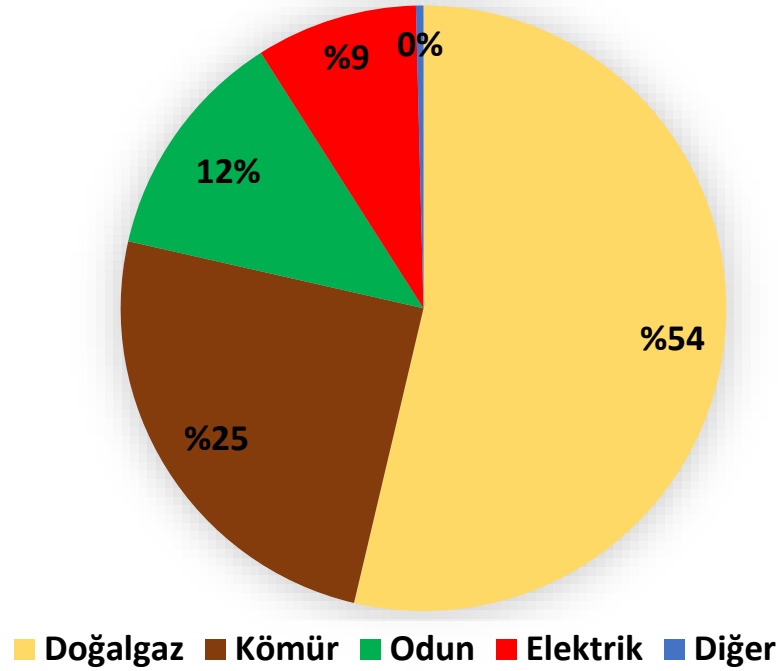
Aydınlatma (%43,1)

Elektrikli ev aletleri (%41,1)

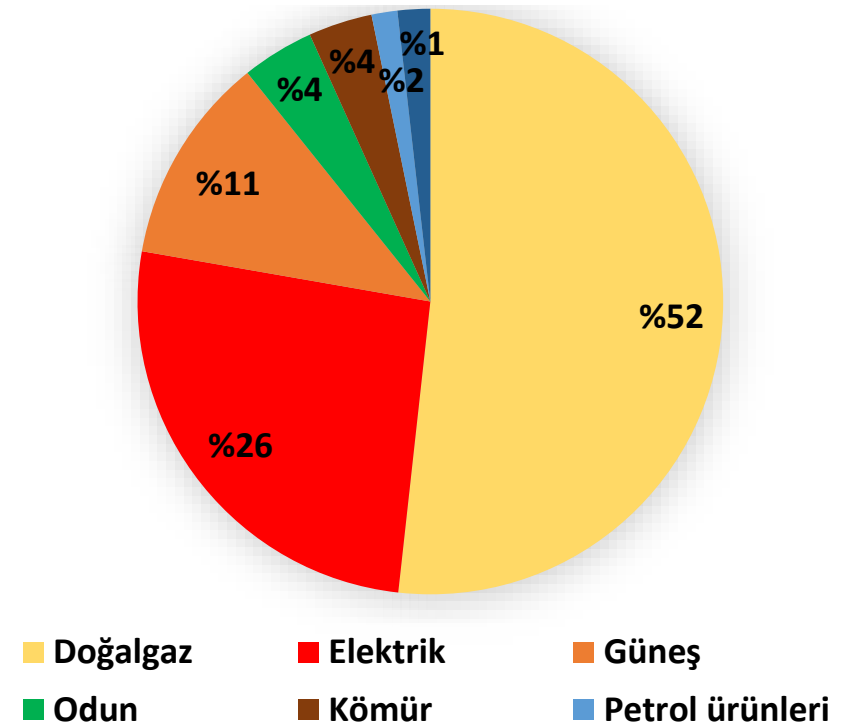
Isıtma/soğutma (%13,3)

Ulaşım (%2,9)

A.03. Evinizin ısınması nasıl sağlanıyor?

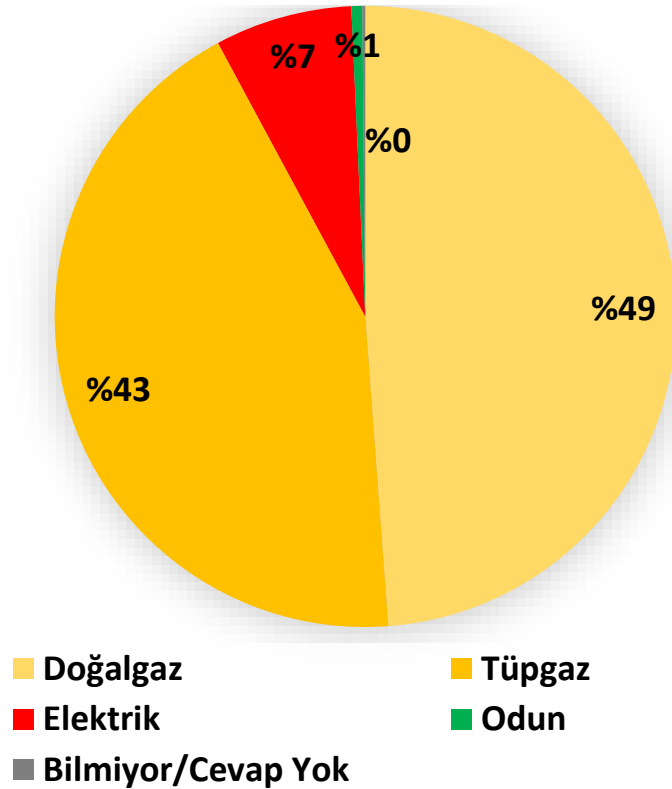


A.04. Evinizin sıcak suyu nasıl sağlanıyor?

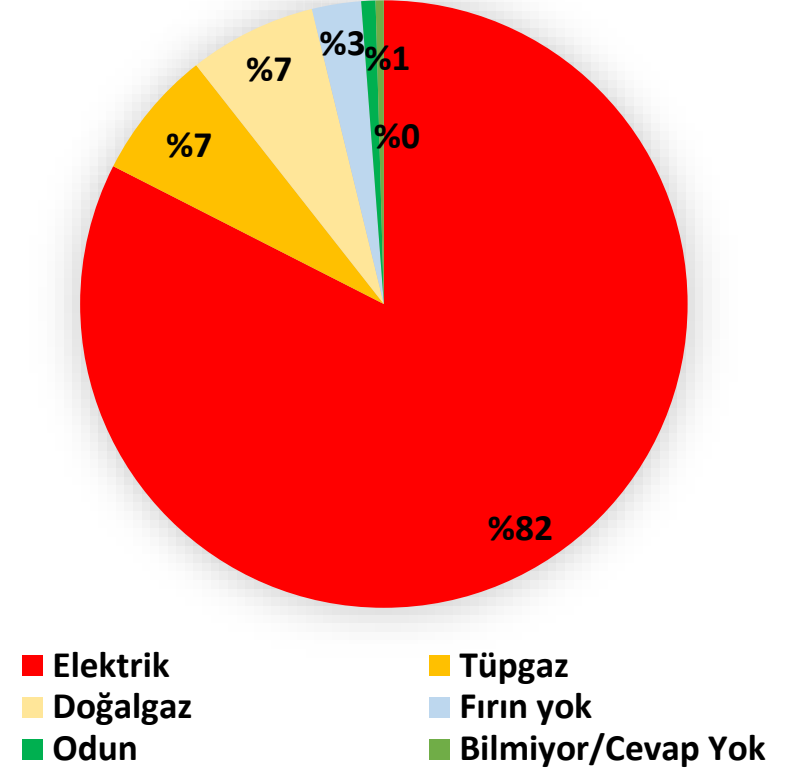


ETKB YEGM Anketi (2010): Evinizde ısınmak için aşağıdakilerden hangilerini kullanıyorsunuz?
Odun/Kömür (%50,6), Doğalgaz (%40,5), Elektrik (%7,7)

A.05. Mutfaktaki ocakta enerji kaynağı olarak ne kullanıyorsunuz?

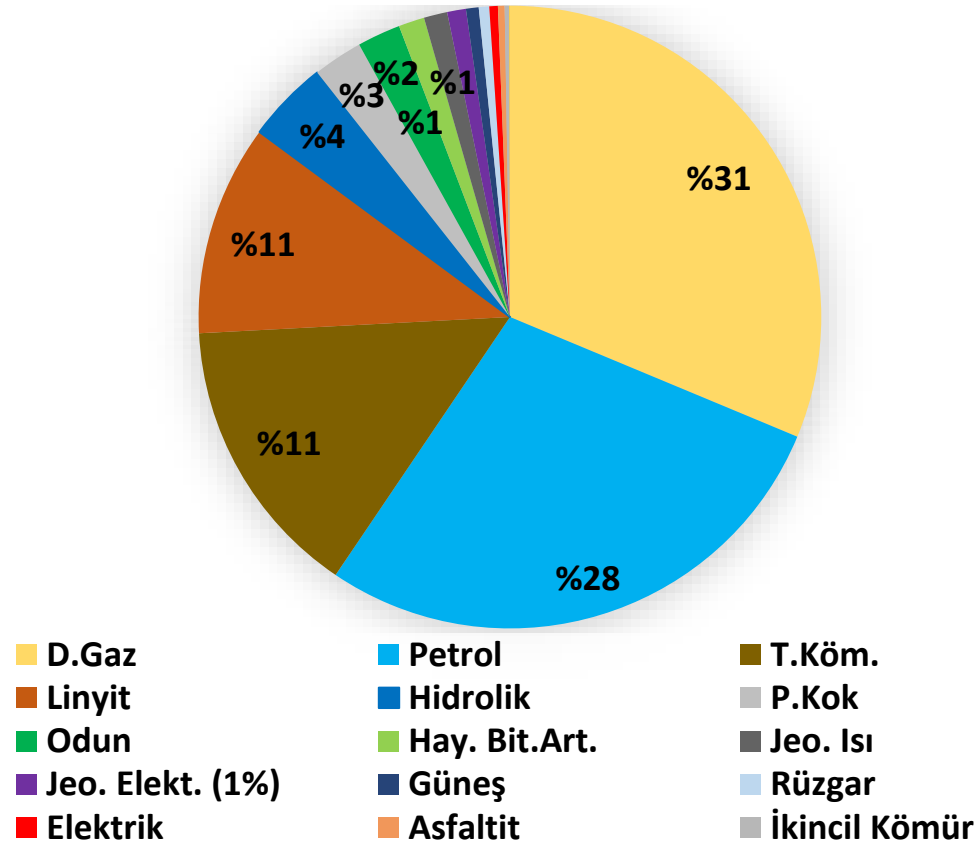


A.06. Mutfakta fırınınız varsa enerji kaynağı olarak ne kullanıyorsunuz?

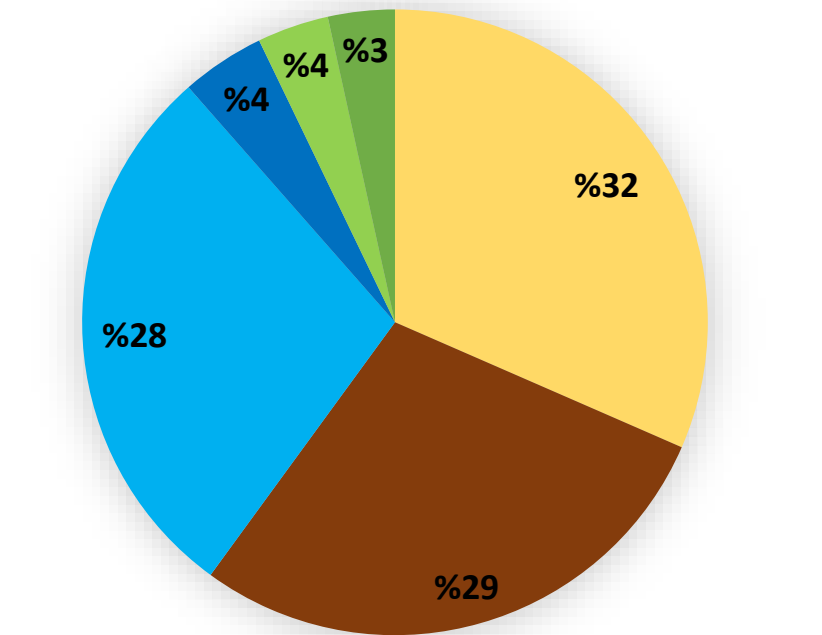


Türkiye Enerji Bütçesi, 2015

Birincil Enerji Tüketimi Kaynaklara Göre Dağılımı, 2015 (120.3 Mtep)



Kaynak: ETKB



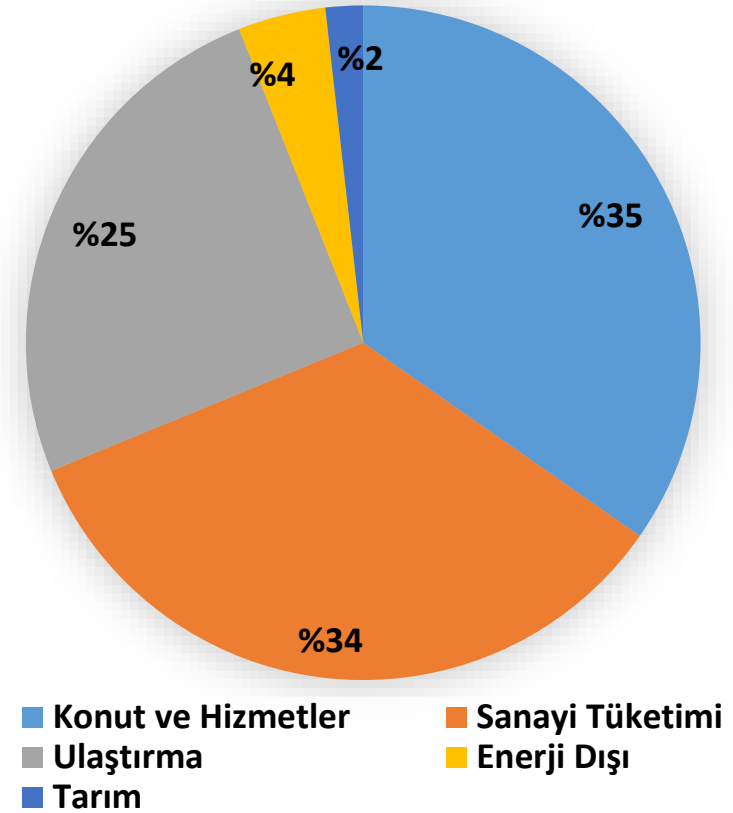
Kaynak: ETKB

Türkiye Enerji Bütçesi, 2015

Sektörel Dağılım

	MTep	%
Toplam Enerji Arzı	120.290	100,0
Çevrim ve Enerji Sek.	-29.845	-24,8
Toplam Nihai Enerji Tüketimi	90.445	75,2
Toplam Nihai Enerji Tüketimi	90.445	100,0
Konut ve Hizmetler	31.402	34,7
Sanayi Tüketimi	30.844	34,1
Ulaştırma	22.796	25,2
Tarım	1.633	1,8
Enerji Dışı	3.767	4,2

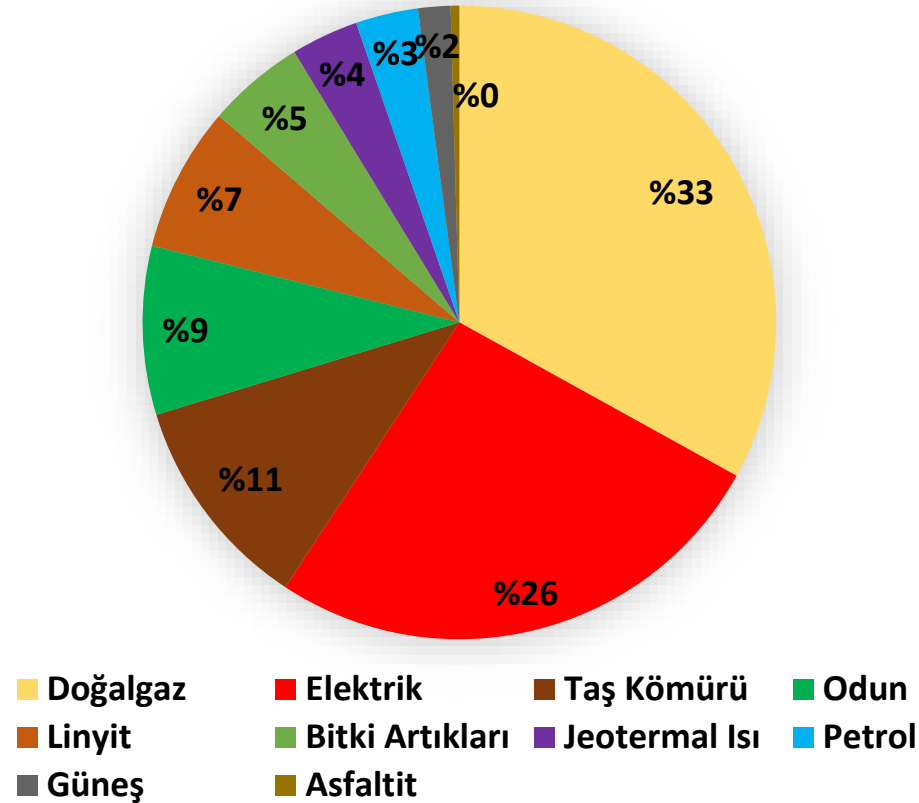
Kaynak: ETKB



Kaynak: ETKB

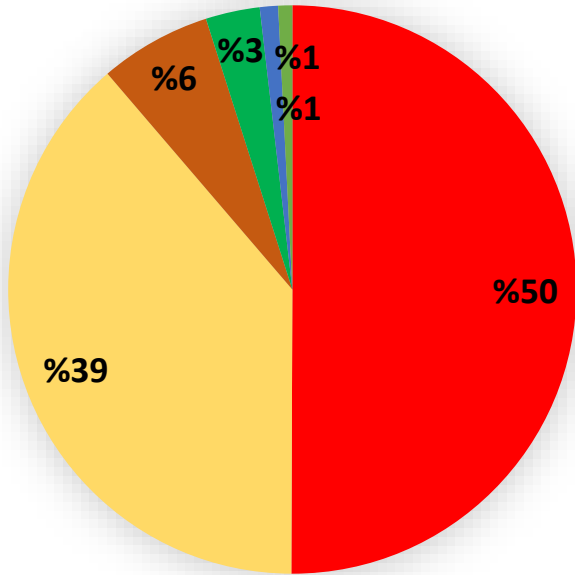
Konut ve Hizmetler Sektörü Enerji Tüketimi, 2014

31.402 / 120.290 MTep



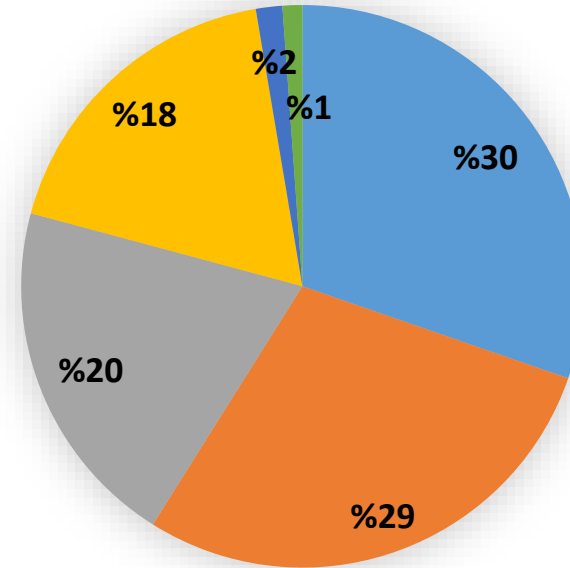
Kaynak: ETKB

A 07. Evde en fazla tükettiğiniz enerji türü parasal olarak okuyacaklarımdan hangisidir?



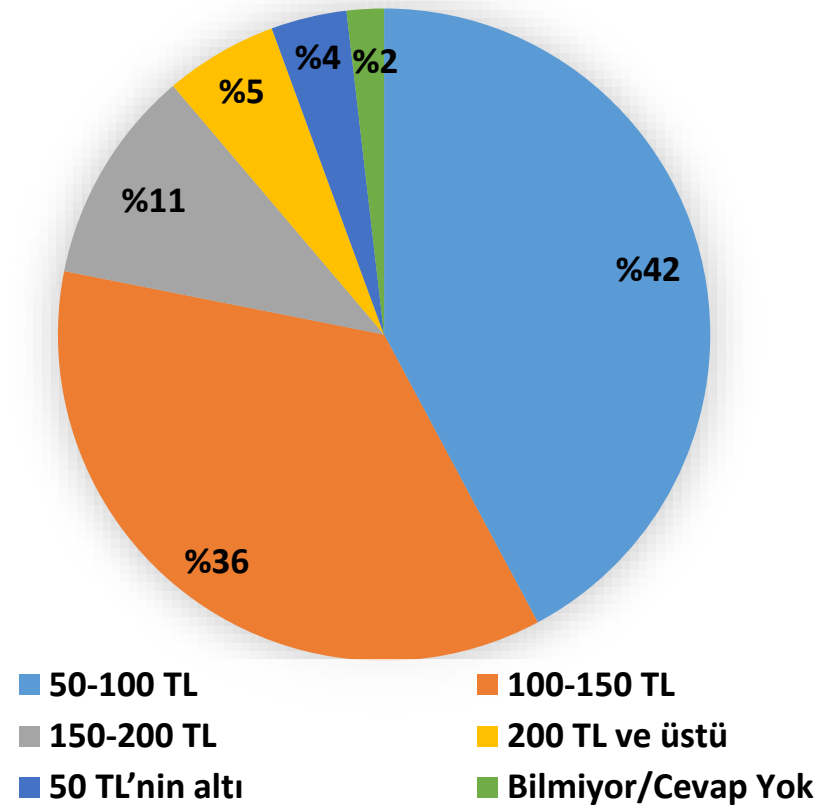
■ Elektrik
■ Kömür
■ Petrol ürünleri
■ Doğalgaz
■ Odun
■ Diğer

A.08. Bu enerji türü (evde en fazla tüketilen) için aylık ne kadar harcıyorsunuz?

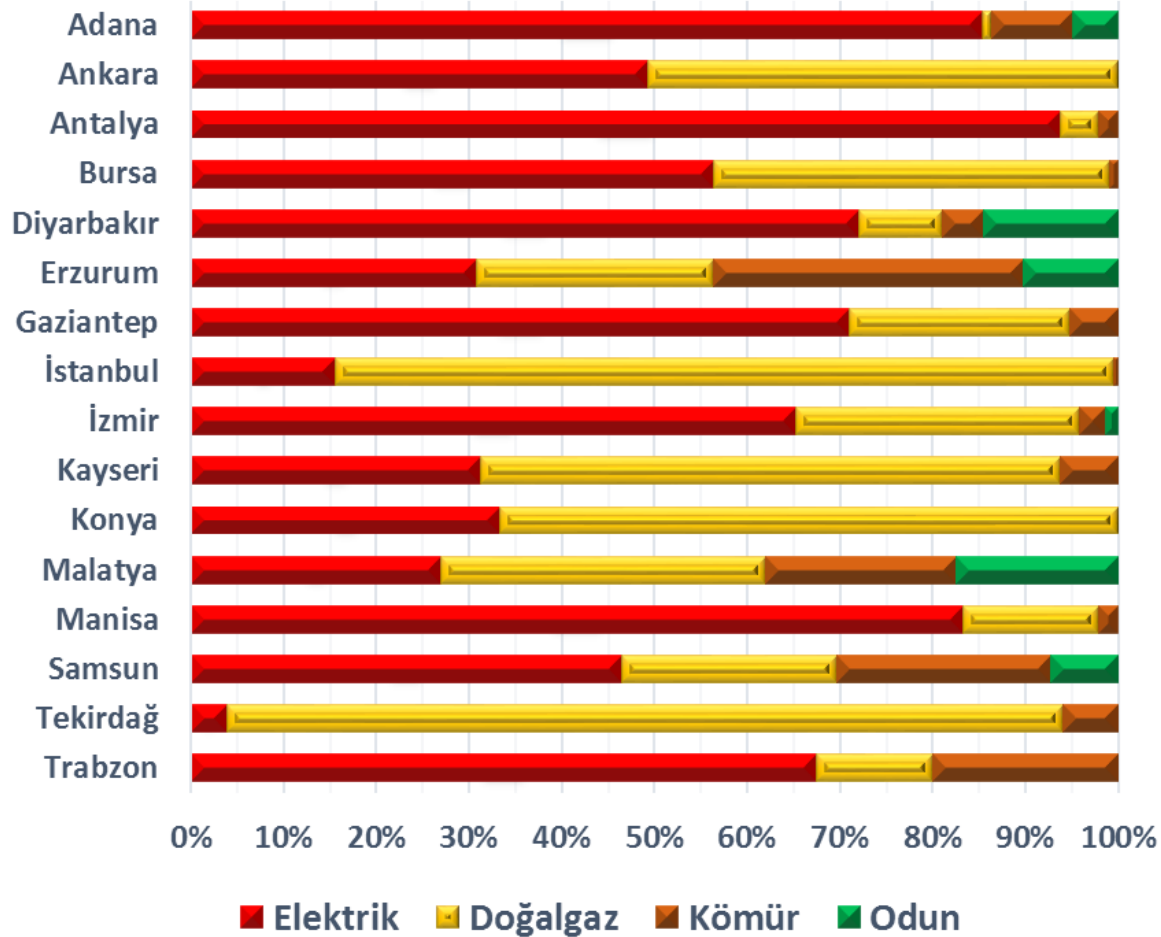


■ 100-150 TL
■ 50-100 TL
■ 50 TL'nin altı
■ 200 TL ve üstü
■ 150-200 TL
■ Bilmiyor/Cevap Yok

Aylık elektrik faturanız ortalama ne kadar gelmekte?

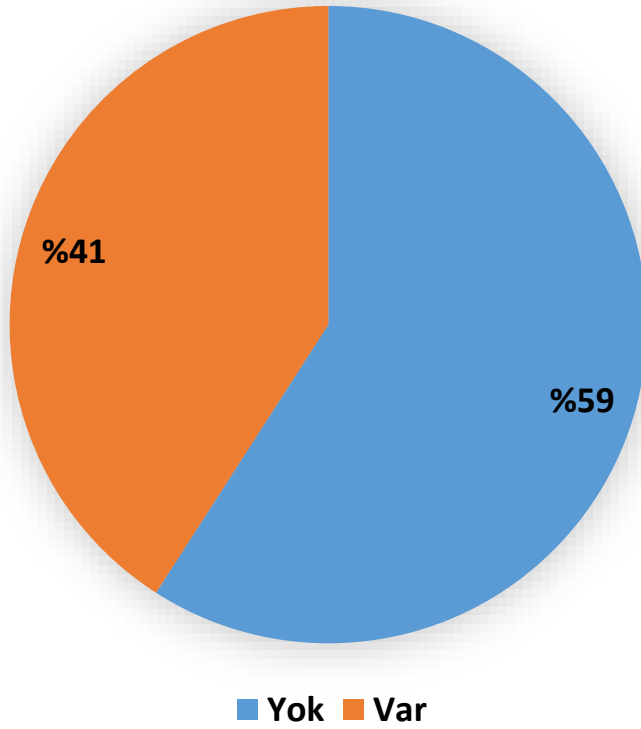


Evde en fazla tükettiğiniz enerji türü parasal olarak okuyacaklarımdan hangisidir?	Bu enerji türü (evde en fazla tüketilen) için aylık ne kadar harcıyorsunuz?						
	<50 TL (%)	50-100 TL (%)	100-150 TL (%)	150-200 TL (%)	>200 TL (%)	Bilmiyor/ Cevap Yok (%)	Sayı
Elektrik	2,8	30,9	33,4	18,0	13,9	1,0	599
Doğalgaz	0,4	4,7	24,5	20,9	48,4	1,1	465
Kömür	0,0	26,6	34,2	10,1	27,9	1,3	79
Odun	0,0	43,6	30,8	7,7	15,4	2,6	39
Petrol Ürünleri	0,0	8,3	8,3	8,3	75,0	0,0	12
Tüpgaz	0,0	12,5	25,0	0,0	62,5	0,0	8
Güneş	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1
Toplam	1,6	20,6	29,6	18,0	29,1	1,2	1204

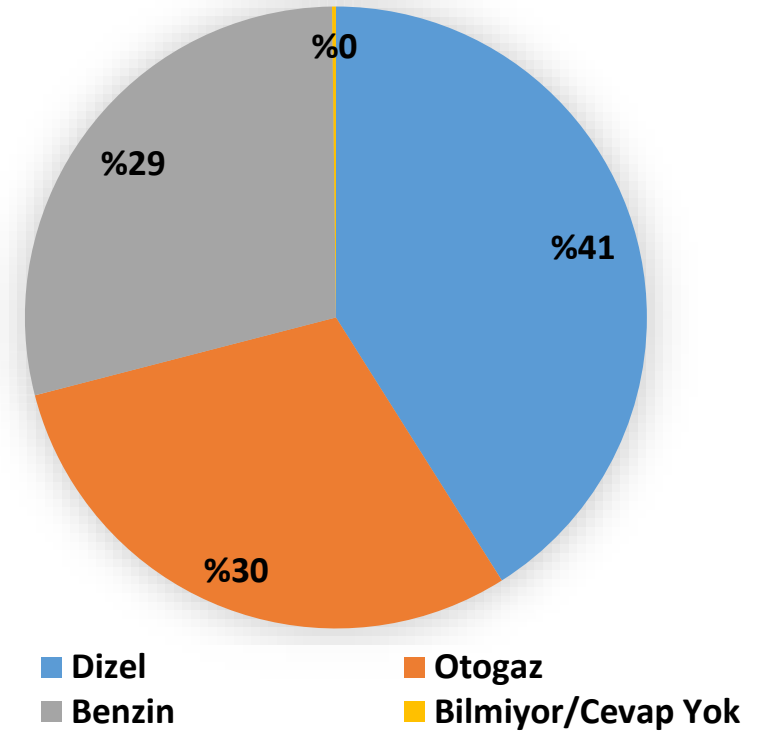


%	Elektrik	Doğalgaz	Kömür	Odun	Sayı
Adana	84,6	1,0	8,7	4,8	104
Ankara	49,3	50,7	0,0	0,0	71
Antalya	93,8	4,2	2,1	0,0	48
Bursa	55,4	42,0	0,9	0,0	112
Diyarbakır	71,1	8,9	4,4	14,4	90
Erzurum	30,0	25,0	32,5	10,0	40
Gaziantep	67,5	22,5	5,0	0,0	40
İstanbul	14,9	80,3	0,5	0,0	208
İzmir	65,3	30,6	2,8	1,4	72
Kayseri	31,3	62,5	6,3	0,0	64
Konya	31,3	62,5	0,0	0,0	32
Malatya	26,6	34,4	20,3	17,2	64
Manisa	83,3	14,6	2,1	0,0	96
Samsun	44,4	22,2	22,2	6,9	72
Tekirdağ	3,9	90,2	5,9	0,0	51
Trabzon	67,5	12,5	20,0	0,0	40
Toplam	49,8	38,6	6,6	3,2	1204

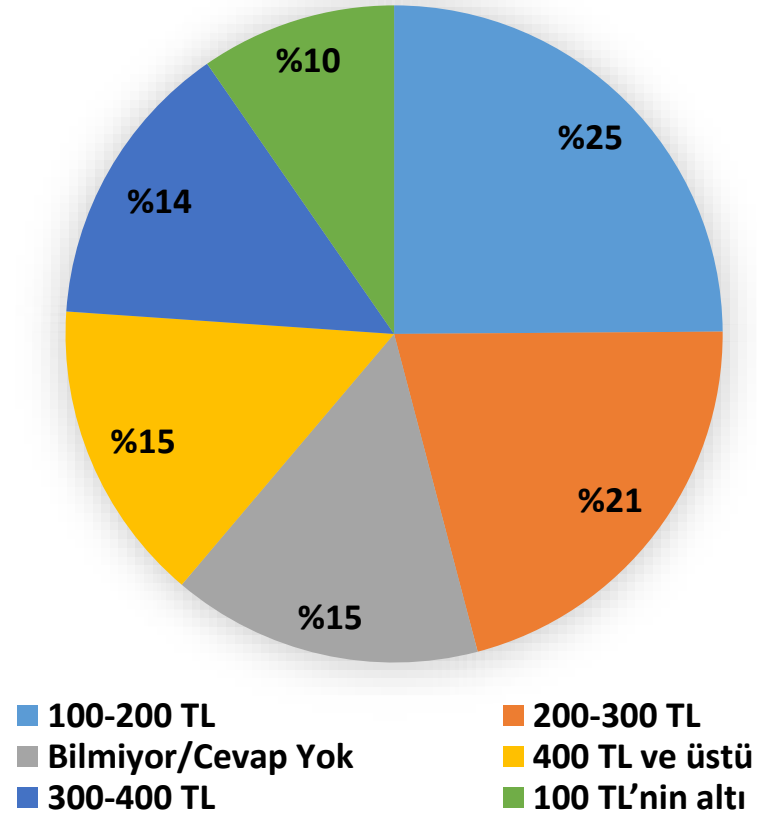
Arabanız var mı?



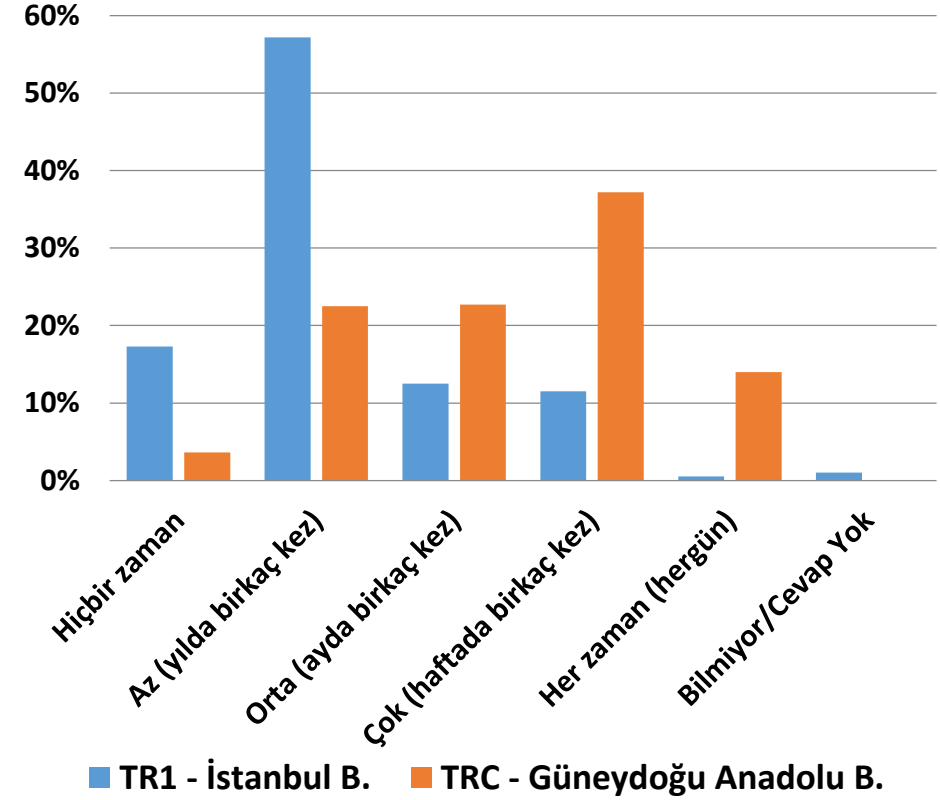
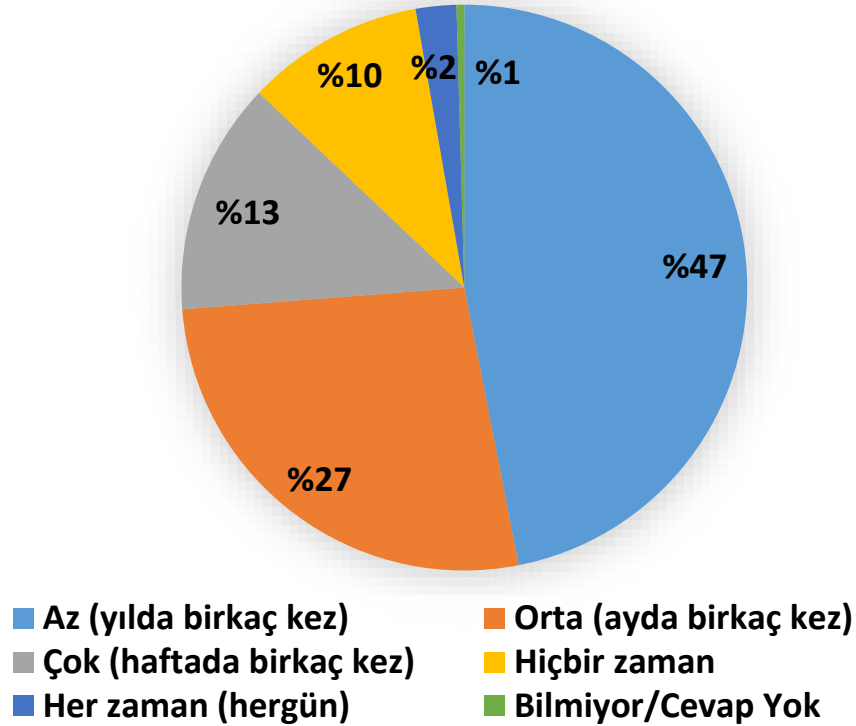
Yakıt cinsi nedir?



Arabanızın ortalama aylık yakıt masrafı nedir?



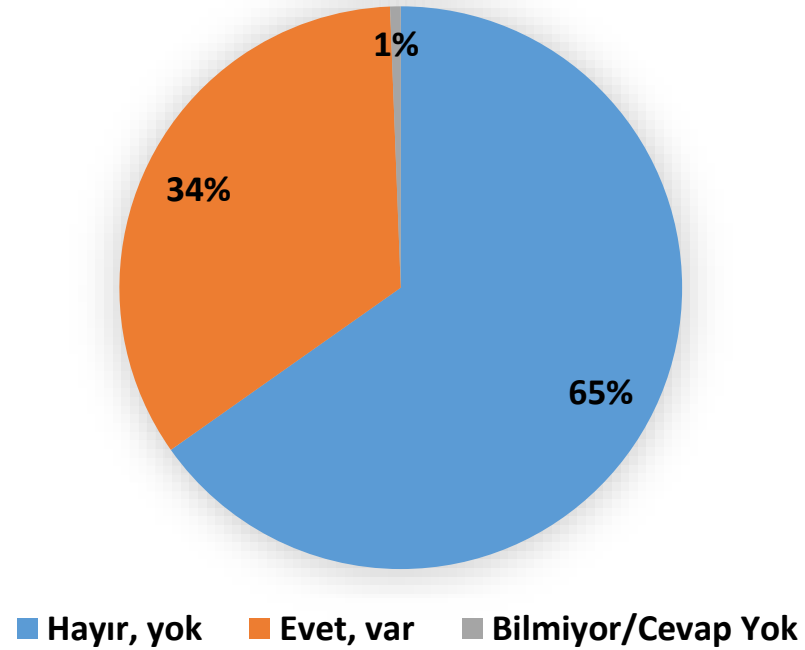
Yaşadığınız mahallede elektrik kesintileri hangi sıklıkta oluyor?



TMMOB EMO Anketi (2011): Diyarbakır: Elektriğinizin kesilme sıklığı nedir?

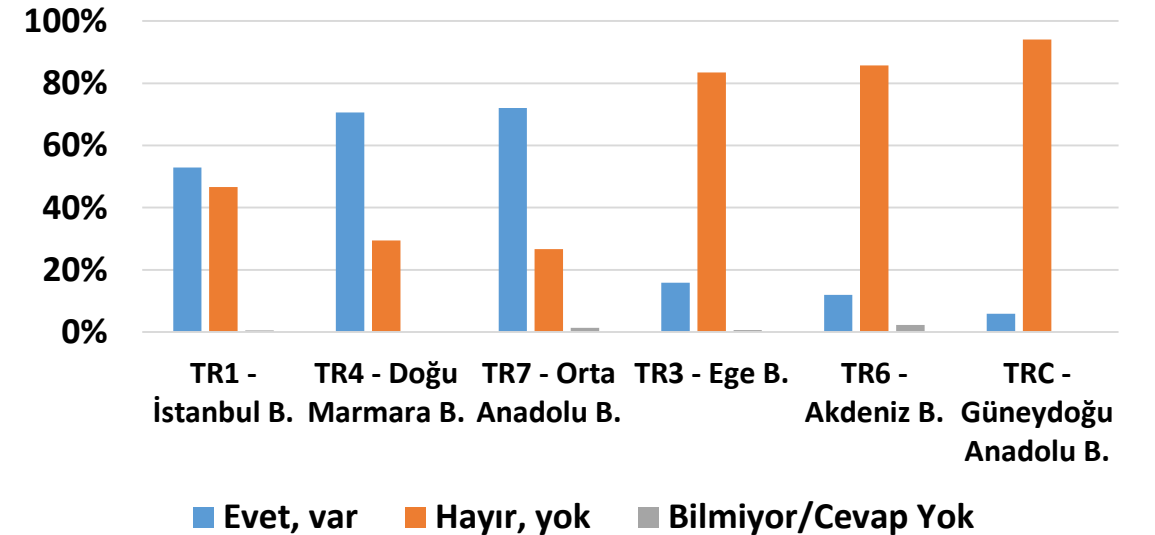
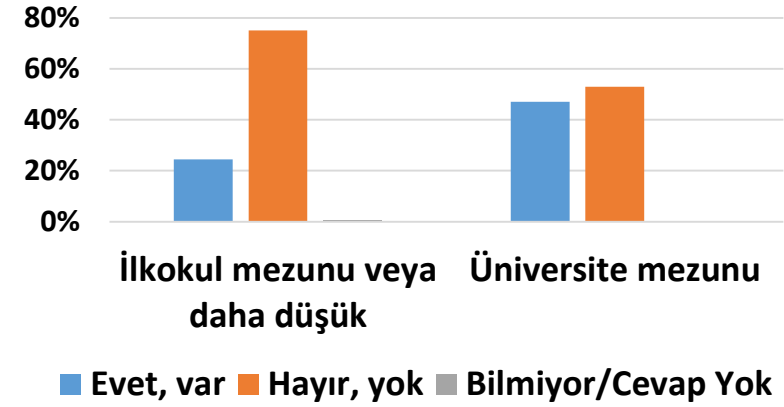
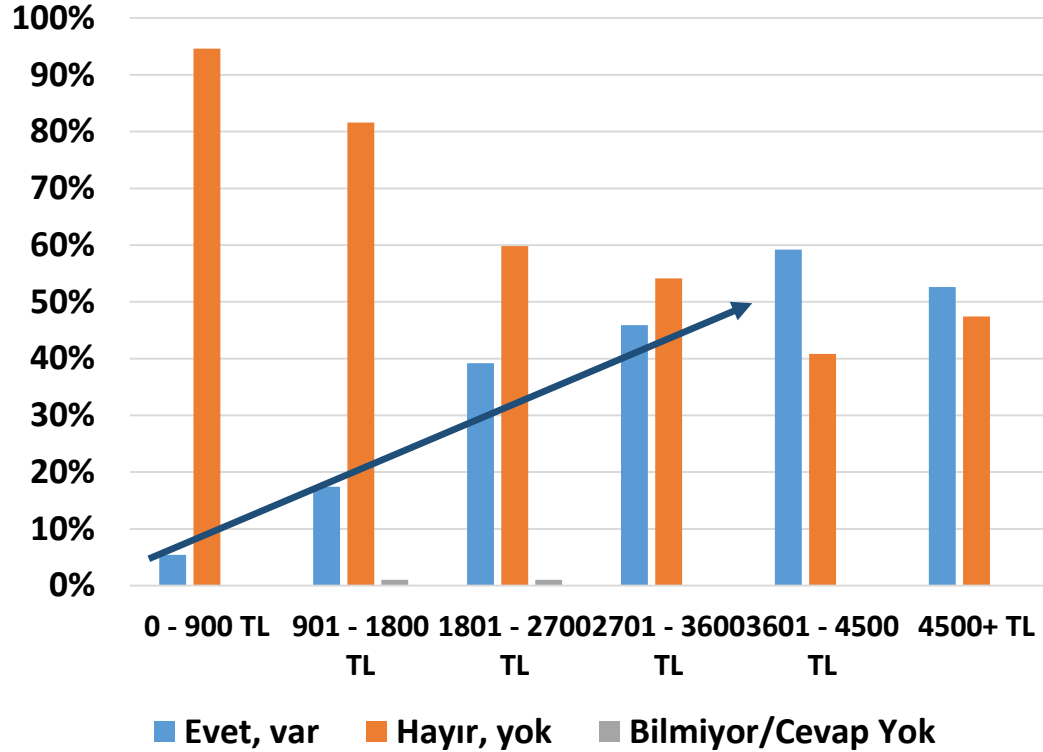
2005/2011... Ayda bir kaç kez (30.8%---75,2%), Haftada birkaç kez (31.3%--20,3%), günde bir kez (10.1%---2.3%)

Evinizde ısı yalıtımı var mı?

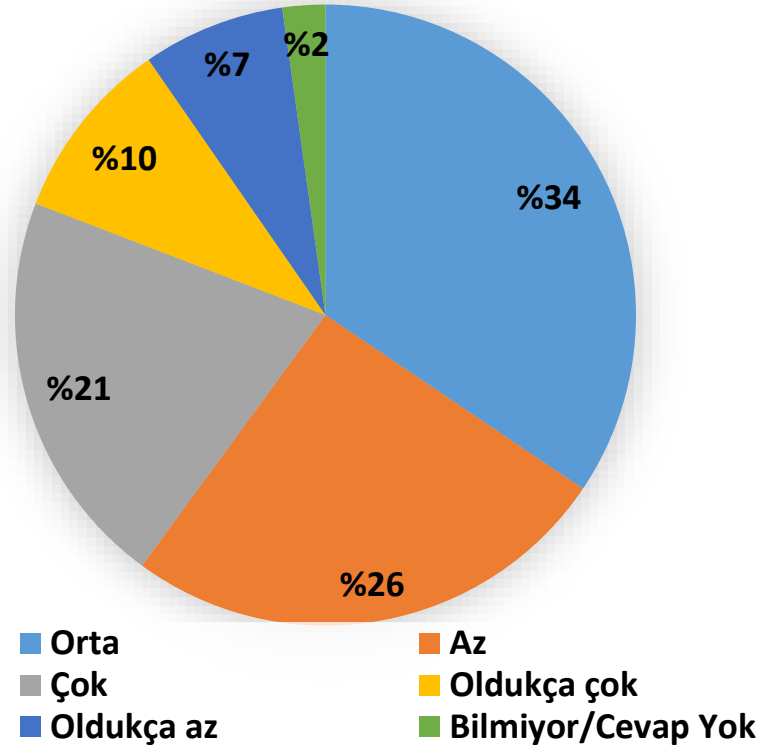


ETKB YEGM Anketi (2010): Binanızın çatısında ve duvarlarında ısı yalıtımı var mı? Yok (74.8%), Var (17.3%)
Isı yalıtımı yaptırmama sebebiniz nedir? Maliyet Yüksek (55.7%), Gerek Görmüyorum (23.0%),
Apartman Yönetimi ve Sakinlerini İkna Edemiyoruz (10.2%)

Evinizde ısı yalıtımı var mı?



Siz enerji verimliliğini hangi ölçüde uyguluyorsunuz?



ETKB YEGM Anketi (2010): Enerjinin verimli kullanılması sizce ne ölçüde önemli?
Çok önemli (65%), Önemli (33.4%), Ne önemli ne değil (0.8%)...



B.01. Maliyetleri aynı ve kolaylıkla erişilebilir olsalardı, hangisini evdeki enerji ihtiyaçlarınızı karşılamak için kullanmayı tercih ederiniz?

B.02. Genel olarak düşündüğünüzde, elektrik fiyatlarını nasıl buluyorsunuz?

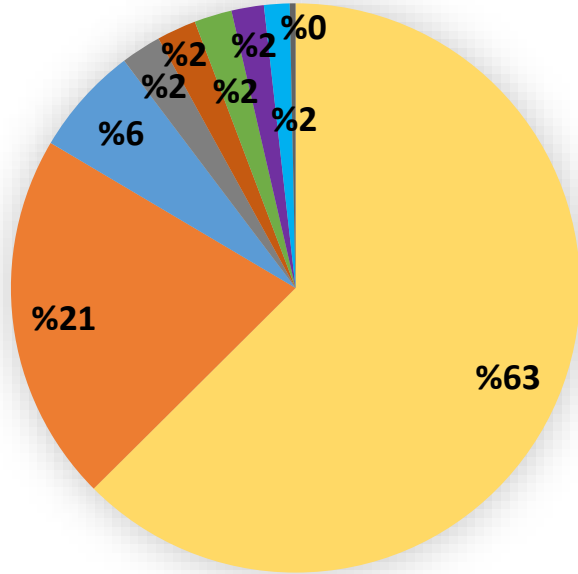
B.03. Doğalgaz fiyatlarını nasıl buluyorsunuz?

B.04. Enerji tüketiminizde ... ne derece önemlidir?

Peki, sizce bunlardan en önemlisi hangisidir?

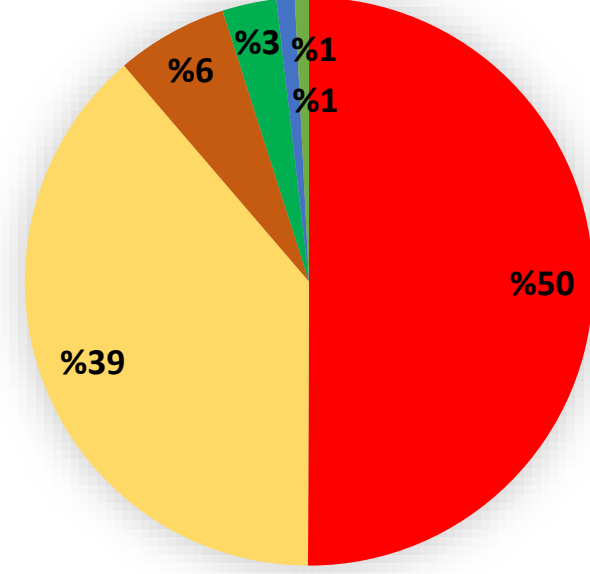
B.05. Yaşadığınız il sınırları içinde ... kurulmasını ne derece desteklersiniz?

B 01. Maliyetleri aynı ve kolaylıkla erişilebilir olsalardı, hangisini evdeki enerji ihtiyaçlarınızı karşılamak için kullanmayı tercih ederiniz?



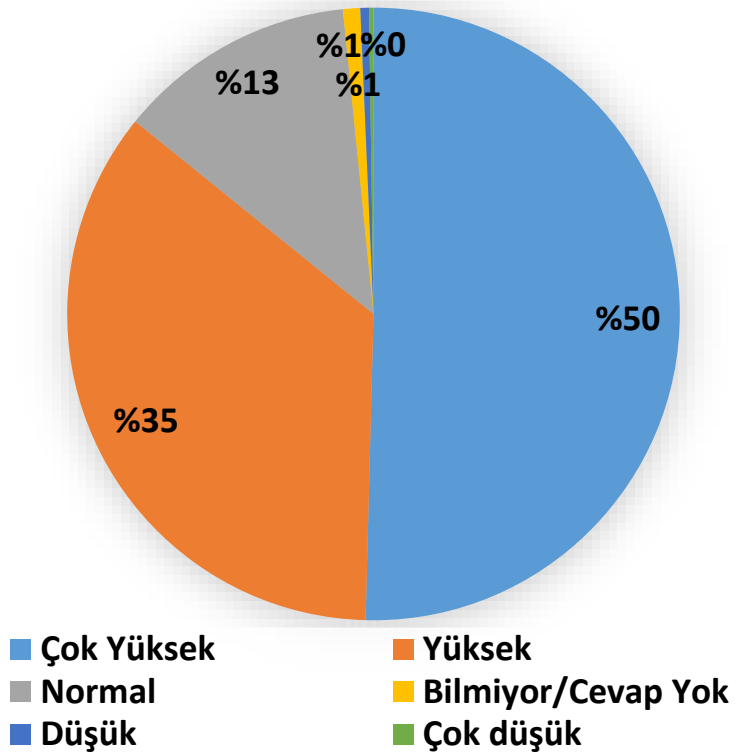
Doğalgaz Güneş Rüzgâr
Bilmiyor/Cevap Yok Kömür Odun
Jeotermal Petrol ürünleri Diğer

A 07. Evde en fazla tükettiğiniz enerji türü parasal olarak okuyacaklarımdan hangisidir?



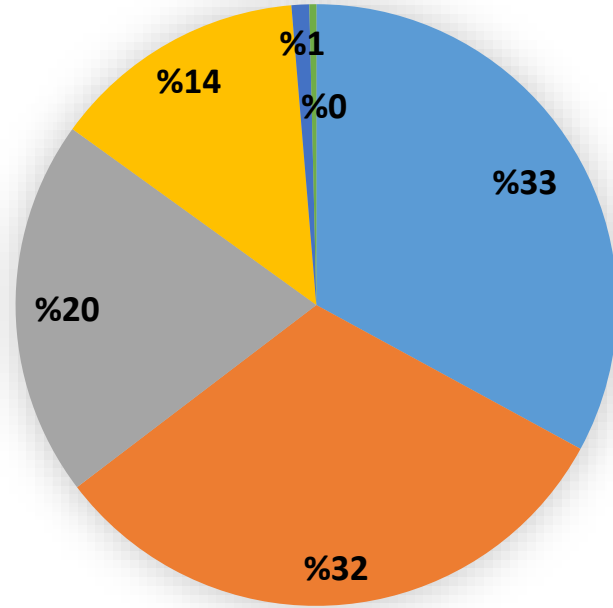
Elektrik Doğalgaz
Kömür Odun
Petrol ürünleri Diğer

Genel olarak düşündüğünüzde, elektrik fiyatlarını nasıl buluyorsunuz?



Evde en fazla tükettiğiniz enerji türü parasal olarak okuyacaklarımdan hangisidir?	Genel olarak düşündüğünüzde, elektrik fiyatlarını nasıl buluyorsunuz?						Sayı
	Çok Düşük (%)	Düşük (%)	Normal (%)	Yüksek (%)	Çok Yüksek (%)	Bilmiyor/Cevap Yok (%)	
Elektrik	0,0	0,7	10,9	32,6	55,4	0,5	599
Doğalgaz	0,4	0,0	12,7	37,9	47,7	1,3	465
Kömür	0,0	0,0	15,2	44,3	38,0	2,5	79
Odun	2,6	0,0	30,8	38,5	28,2	0,0	39
Petrol Ürünleri	0,0	0,0	16,7	33,3	50,0	0,0	12
Tüpgaz	0,0	0,0	12,5	25,0	62,5	0,0	8
Güneş	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	1
Bilmiyor/Cevap Yok	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	1
Toplam	0,3	0,3	12,6	35,5	50,4	0,9	1.204

Doğalgaz fiyatlarını nasıl buluyorsunuz?



■ Çok Yüksek
■ Yüksek
■ Bilmiyor/Cevap Yok
■ Normal
■ Düşük
■ Çok düşük

Evde en fazla tükettiğiniz enerji türü parasal olarak okuyacaklarımdan hangisidir?	Doğalgaz fiyatlarını nasıl buluyorsunuz?						Sayı
	Çok Düşük (%)	Düşük (%)	Normal (%)	Yüksek (%)	Çok Yüksek (%)	Bilmiyor/Cevap Yok (%)	
Elektrik	60,0	84,6	50,0	41,1	40,0	76,4	49,8
Doğalgaz	40,0	0,0	38,4	48,8	52,9	2,4	38,6
Kömür	0,0	0,0	5,2	6,7	3,8	12,2	6,6
Odun	0,0	7,7	3,5	1,9	0,8	8,9	3,2
Petrol ürünleri	0,0	0,0	1,7	1,1	1,3	0,0	1,0
Tüpgaz	0,0	7,7	0,6	0,5	1,0	0,0	0,7
Güneş	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,1
Bilmiyor/Cevap Yok	0,0	0,0	0,6	0,0	0,0	0,0	0,1
Total	%0	%1	%14	%32	%33	%20	%100

Enerji tüketiminizde ... ne derece önemlidir?

%	Oldukça Önemsiz	Önemsiz	Ne Önemli Ne Önemsiz	Önemli	Oldukça Önemli	Bilinmiyor/ Cevap Yok	Olumlu Cevap
Ucuz olması	0,3	0,1	1,1	21,5	76,8	0,2	98,3
Kaliteli olması	0,0	0,1	3,2	28,1	68,4	0,2	96,5
Kesintisiz temin edilebilmesi	0,0	0,5	2,9	26,7	69,7	0,2	96,4
Temiz ve çevreye zararsız olması	0,2	0,5	4,8	26,9	67,3	0,3	94,2
Yerli kaynaklardan elde edilmiş olması	1,1	1,3	5,8	27,2	64,2	0,4	91,4

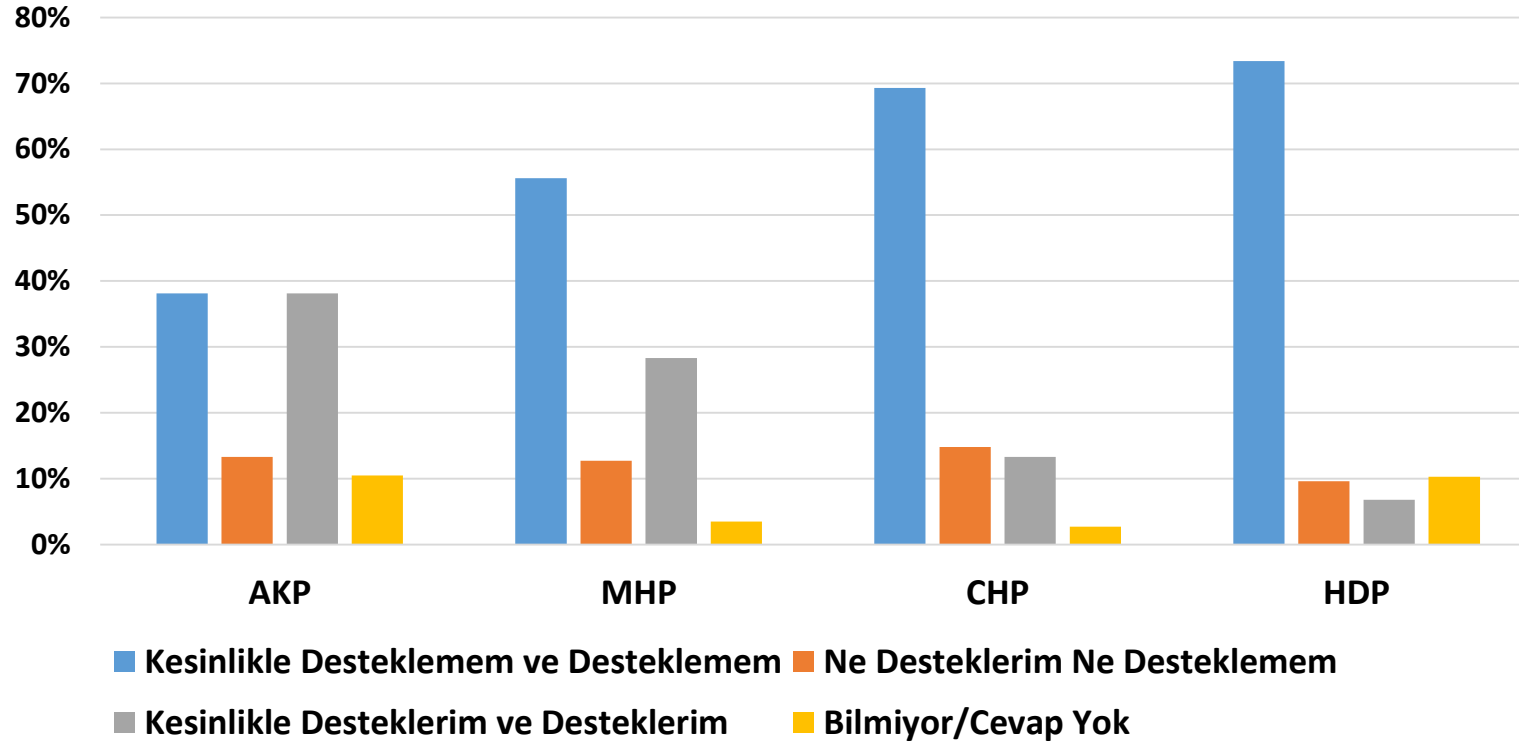
Peki, sizce bunlardan en önemlisi hangisidir?

	%
Ucuz olması	41,6
Kaliteli olması	17,1
Temiz ve çevreye zararsız olması	14,0
Yerli kaynaklardan elde edilmiş olması	11,5
Kesintisiz temin edilebilmesi	10,2
Bilmiyor/Cevap yok	5,6
Toplam	100,0

Yaşadığınız il sınırları içinde ...kurulmasını ne derece desteklersiniz?

%	Kesinlikle Desteklemem	Desteklemem	Ne Desteklerim Ne Desteklemem	Desteklerim	Kesinlikle Desteklerim	Bilmiyor/ Cevap Yok	Olumsuz Toplam	Olumlu Toplam
Nükleer santral	32,5	17,1	14,2	20,7	5,9	9,6	49,6	26,6
Hidroelektrik santrali	13,5	11,2	14,4	34,9	15,5	10,6	24,6	50,4
Güneş enerjisi santrali	0,9	2,1	7,2	28,7	57,3	3,8	3,0	86,0
Rüzgâr enerji santrali	0,8	1,6	6,6	28,9	57,3	4,8	2,4	86,2
Biyoenerji santrali	6,3	6,6	16,1	28,3	21,8	20,9	12,9	50,1
Kömür santrali	28,1	17,8	20,7	21,2	5,3	6,9	45,8	26,5
Doğalgaz santrali	4,4	4,9	16,5	41,5	27,3	5,4	9,3	68,8
Jeotermal santrali	4,8	6,7	15,1	32,2	26,0	15,2	11,5	58,2

Yaşadığınız il sınırları içinde nükleer santral kurulmasını ne derece desteklersiniz?





- C.01. Geçtiğimiz yıl 1 Kasım'da yapılan milletvekili genel seçimlerinde oy verdiniz mi?
- C.02. 1 Kasım'da yapılan genel seçimde hangi partiye oy verdiniz?
- C.03. Enerji politikaları konusunda ne derece bilgilisiniz?
- C.04. Enerji politikalarını ne derece destekliyorsunuz?
- C.05. Siyasi partilerin enerji politikaları hakkında bilgiyi ağırlıklı olarak nereden alıyorsunuz?
- C.06. Bu konuda hükümetin politikalarını nasıl değerlendiriyorsunuz?
- C.07. Seçimlerde partilere oy verirken, enerji politikalarını ne derece dikkate alırsınız?
- C.08. Seçimlerde partilere oy verirken çevre politikalarını ne derece dikkate alırsınız?
- C.09. Türkiye'nin en önemli sorunu - 1. Sırada Belirtilen
Türkiye'nin en önemli sorunu? (Üç Yanıt)
- C.10. Türkiye enerji sisteminin en önemli sorunu - 1. Sırada Belirtilen
Türkiye enerji sisteminin en önemli sorunu? (Üç Yanıt)
- C.11. Türkiyede enerjiden kaynaklanan en önemli çevre sorunu hangisidir?
- C.12. Türkiye'nin enerjiyi en fazla hangi ülkeden almasını tercih edersiniz?
- C.13. Türk Akımı projesi ile ilgili bilginiz var mı?
- C.14. Türk Akımı projesi nedir?
- C.15. Nükleer santrallerle ilgili ifadelere ne derece katılıyorsunuz?
- C.16. Fosil enerji kaynakları ile ilgili ifadelere ne derece katılıyorsunuz?

C.01. Geçtiğimiz yıl 1 Kasım'da yapılan milletvekili genel seçimlerinde oy verdiniz mi?

	%
Evet	87,1
Hayır	8,5
Bilmiyor/Cevap Yok	4,4
Toplam	100,0

TÜİK Datası	Sayı	%
Seçmen Sayısı	56.949.009	100,0
Kullanılan Oy Sayısı	48.537.695	85,2
Geçerli Oy Sayısı	46.555.267	81,7
Geçersiz Oy Sayısı	1.982.428	3,5

C.02. 1 Kasım'da yapılan genel seçimde hangi partiye oy verdiniz?

	%
Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP/AK PARTİ)	45,3
Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)	17,0
Milliyetçi Hareket Partisi (MHP)	10,4
Halkların Demokratik Partisi (HDP)	6,1
Büyük Birlik Partisi (BBP)	0,7
Saadet Partisi (SP)	0,6
Diğer	0,1
Geçersiz/Boş oy	1,9
Cevap Yok	17,8

TÜİK	Oran, %	MV Sayısı
AKP	49,5	317
CHP	25,3	134
MHP	11,9	40
HDP	10,8	59
Diğer	2,5	-
Toplam	97,5	550

C.03. Enerji politikaları konusunda ne derece bilgilisiniz? (1.204 Kişi)

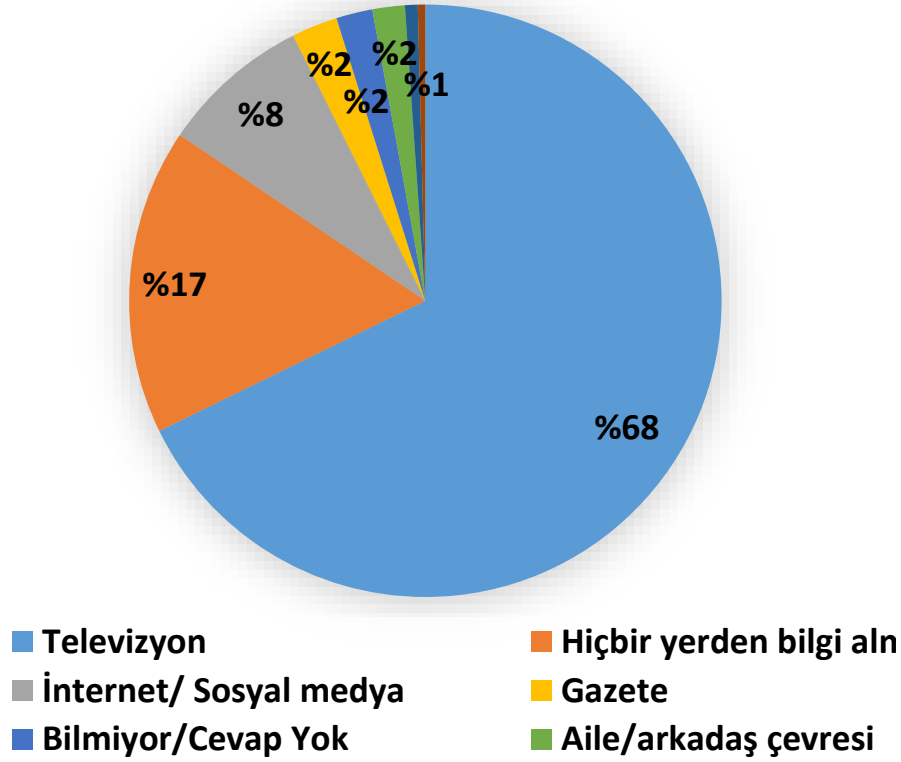
%	Hiç bilğim yok	Az bilgiliyim	Orta derecede bilgiliyim	Çok bilgiliyim	Oldukça çok bilgiliyim	Bilmiyor/ Cevap yok	Sayı	Olumlu Toplam
Adalet ve Kalkınma Partisi	47,4	13,7	15,3	9,3	6,0	8,2	1204	30,6
Cumhuriyet Halk Partisi	65,7	10,4	7,7	4,7	2,5	8,9	1204	14,9
Halkların Demokratik Partisi	76,8	6,2	4,5	2,3	0,7	9,5	1204	7,5
Milliyetçi Hareket Partisi	71,2	9,0	6,1	3,4	1,1	9,2	1204	10,6

ETKB YEGM Anketi (2010): ETKB tarafından yürütülen enerji verimliliği çalışmalarından haberdar mısınız? Hayır (82.2%), Evet (17.8%)

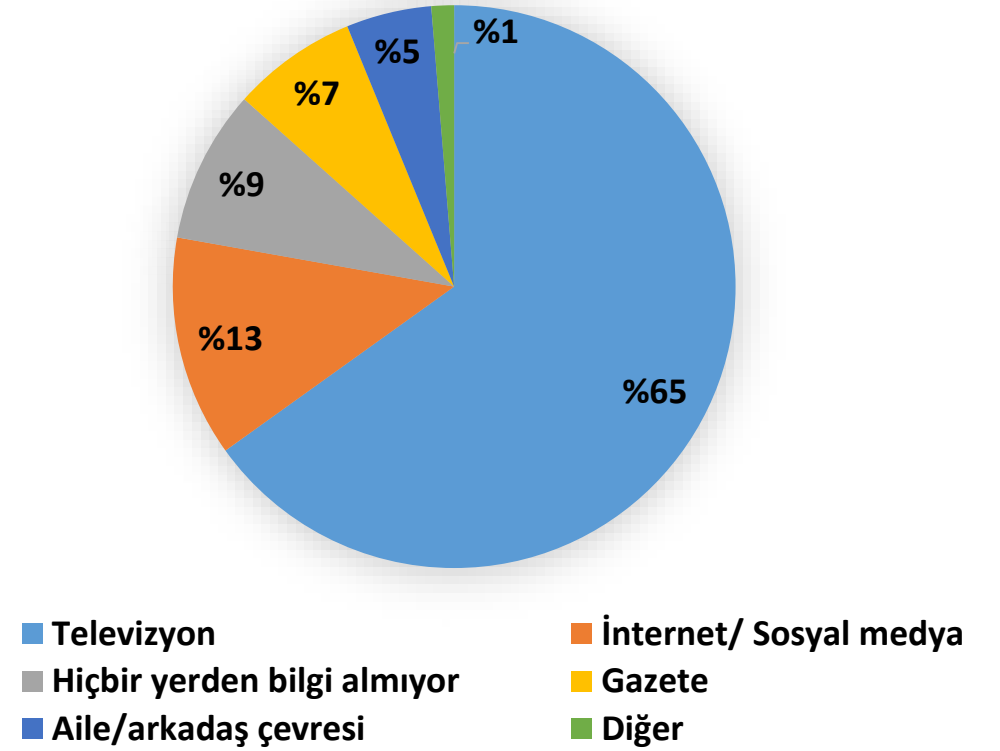
C.04. Enerji politikalarını ne derece destekliyorsunuz? (1.242 Cevap)

%	Hiç desteklemiyorum	Az destekliyorum	Orta derecede destekliyorum	Çok destekliyorum	Oldukça çok destekliyorum	Bilinmiyor/ Cevap yok	Sayı	Olumlu Cevap
Adalet ve Kalkınma Partisi	28,1	11,0	24,3	14,5	19,4	2,7	535	58,2
Cumhuriyet Halk Partisi	26,2	22,7	22,7	9,8	15,7	2,9	306	48,2
Halkların Demokratik Partisi	45,0	15,7	18,5	4,9	12,2	3,7	165	35,6
Milliyetçi Hareket Partisi	36,6	18,6	22,6	11,5	7,0	3,7	236	41,1

C 05. Siyasi partilerin enerji politikaları hakkında bilgiyi ağırlıklı olarak nereden alıyorsunuz?



A 01. Enerji konuları ile ilgili bilgileri genelde nereden alırsınız?

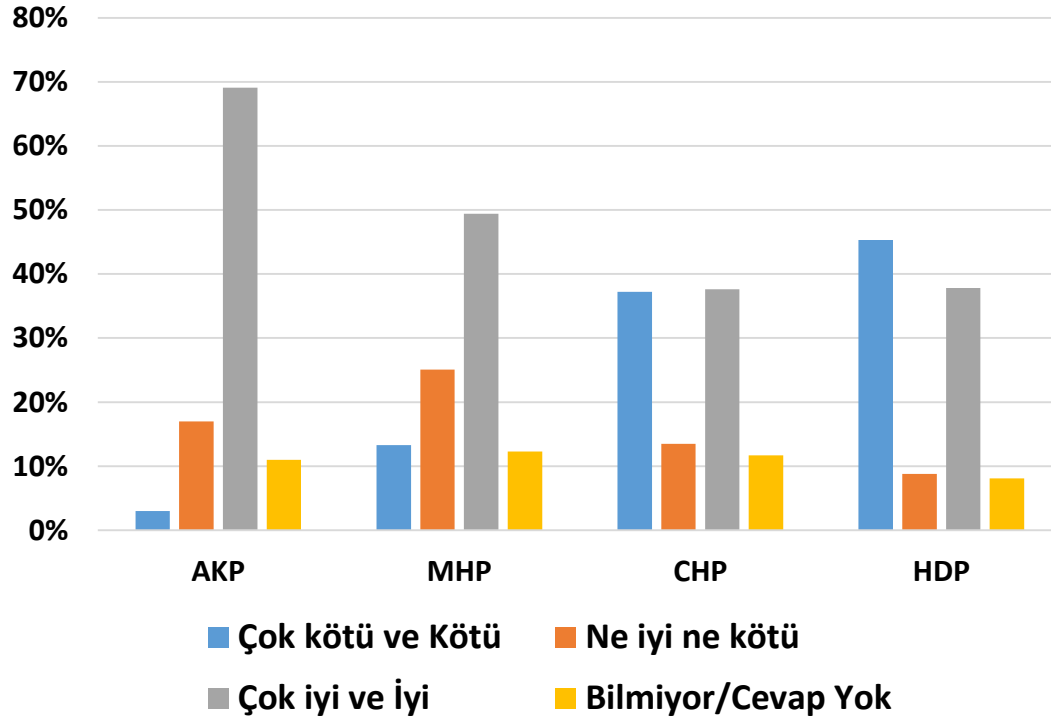


Bu konuda hükümetin politikalarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

%	Çok kötü	Kötü	Ne iyi ne kötü	İyi	Çok iyi	Bilmiyor/ Cevap yok	Olumsuz Toplam	Olumlu Toplam	
Yenilenebilir enerji	10.8	12.0	15.7	34.9	12,4	14,2	22,8	47,3	+24,5
Petrol ve doğalgaz boru hatları	6.9	8.9	17.3	36.6	17,9	12,4	15,8	54,5	+38,7
Elektrik üretimi-iletimi-dağıtımı	9.6	9.9	18.6	34.6	16,8	10,5	19,5	51,4	+31,9
Doğalgaz temini	8.1	9.4	17.9	36.3	17,6	10,7	17,5	53,9	+36,4
Nükleer enerji	16.9	14.0	21.6	24.5	5,7	17,4	30,8	30,2	-0,6
Enerji fiyatları	31.8	21.5	13.2	17.0	5,8	10,7	53,3	22,8	-30,5
Enerji verimliliği ve tasarrufu	14.7	19.8	18.5	28.1	6,8	12,2	34,5	34,8	+0,3
Yerli petrol, doğalgaz ve kömür arama ve üretimi	15.4	13.0	21.9	29.3	8,0	12,4	28,3	37,3	+9,0

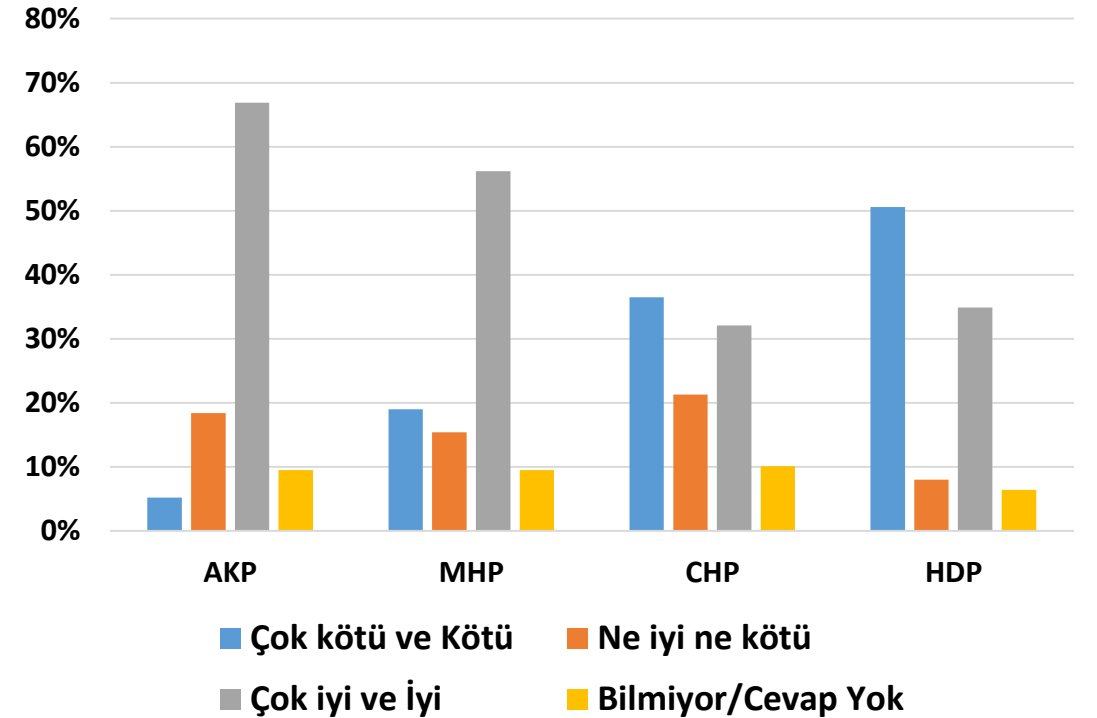
+38,7

Petrol ve Doğalgaz Boru hatları



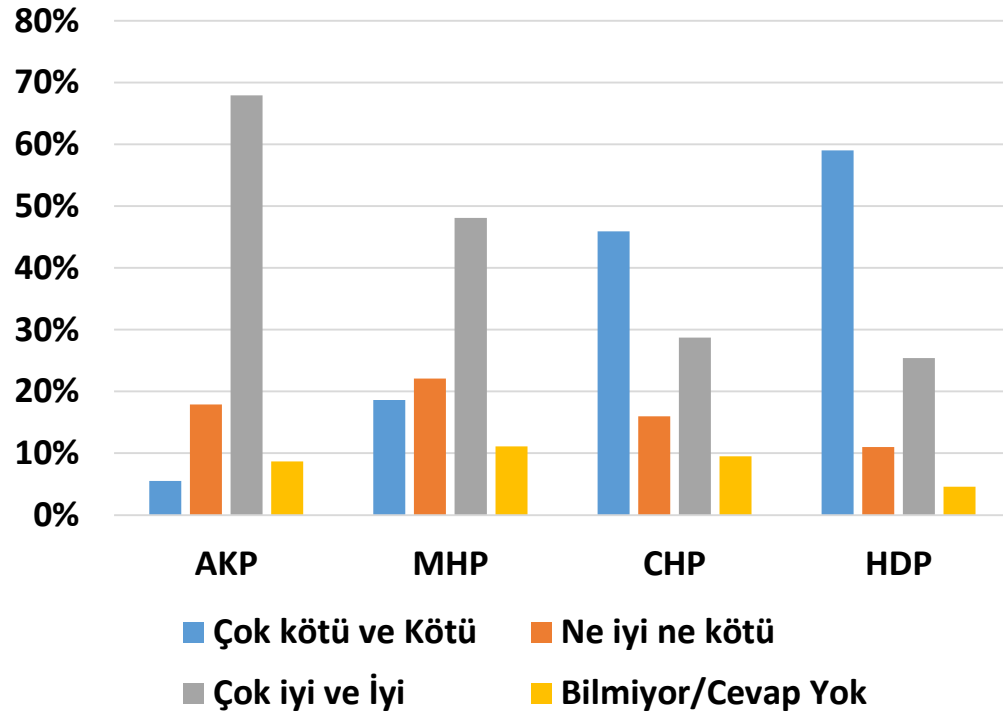
+36,4

Doğalgaz Temini



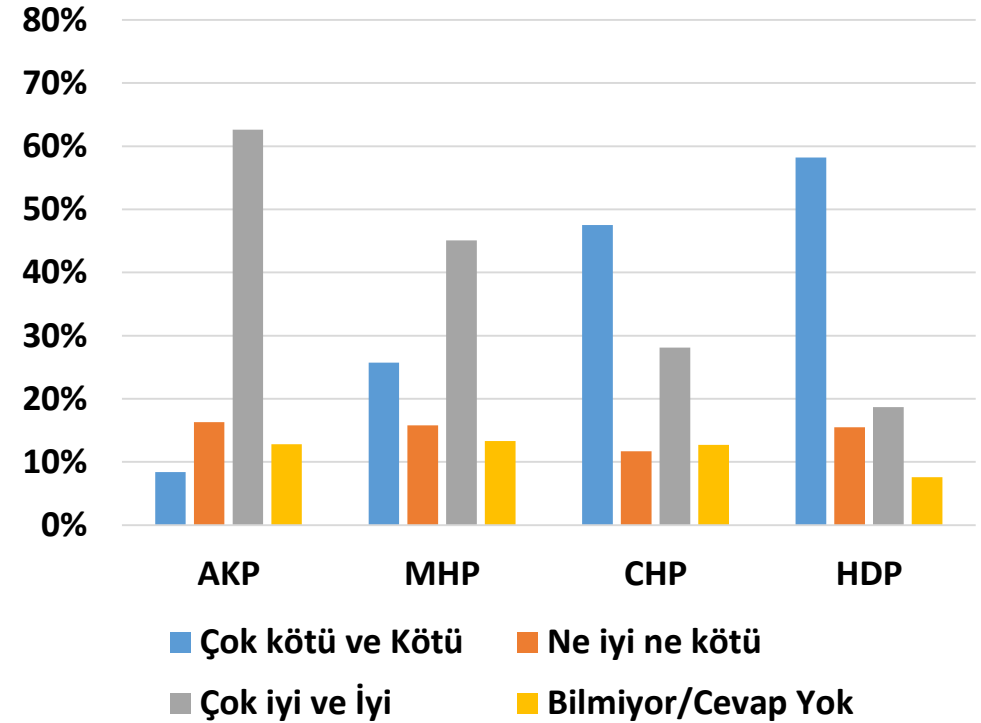
+31,9

Elektrik Üretimi-İletimi-Dağıtımı



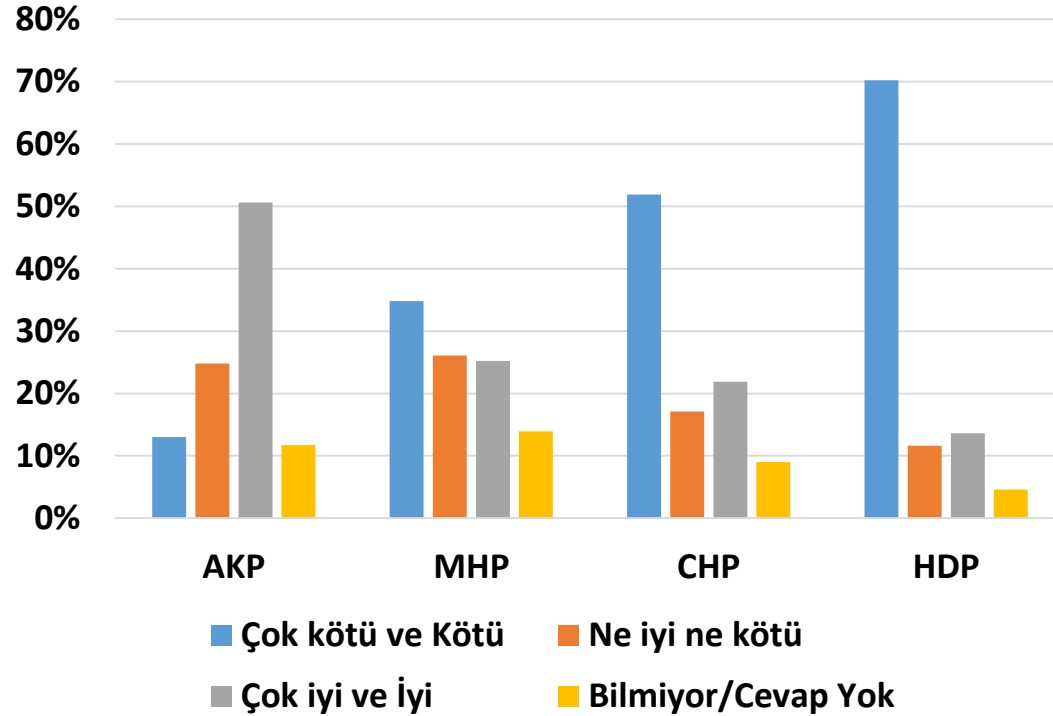
+24,5

Yenilenebilir Enerji



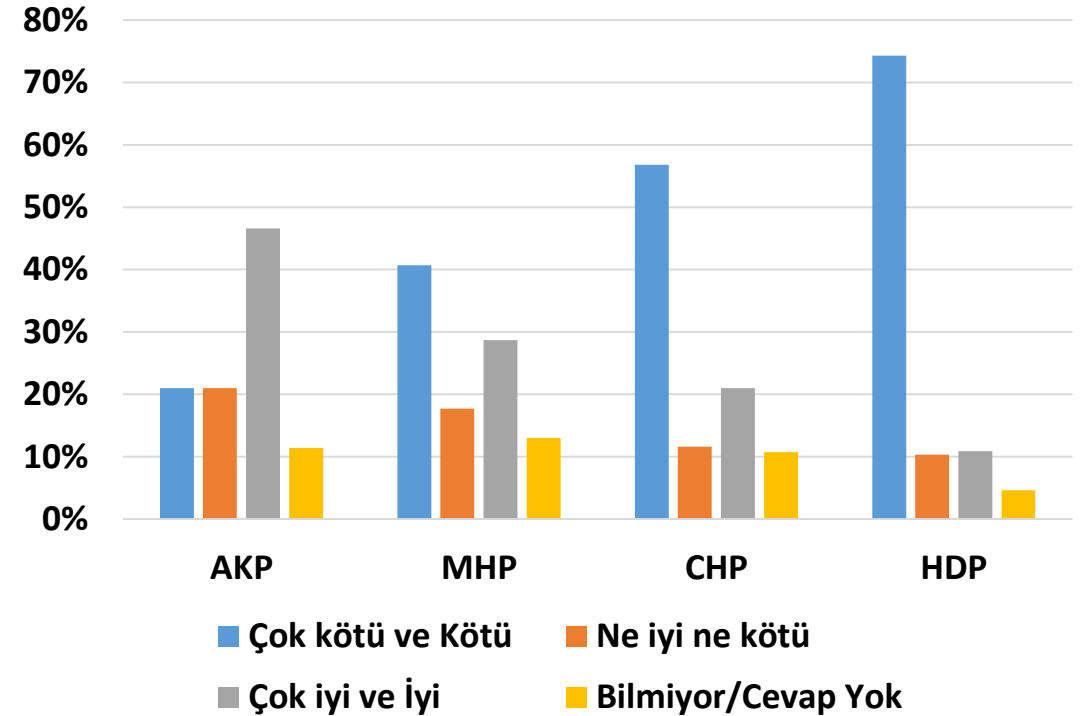
+9,0

Yerli Petrol, Doğalgaz ve Kömür Arama ve Üretimi



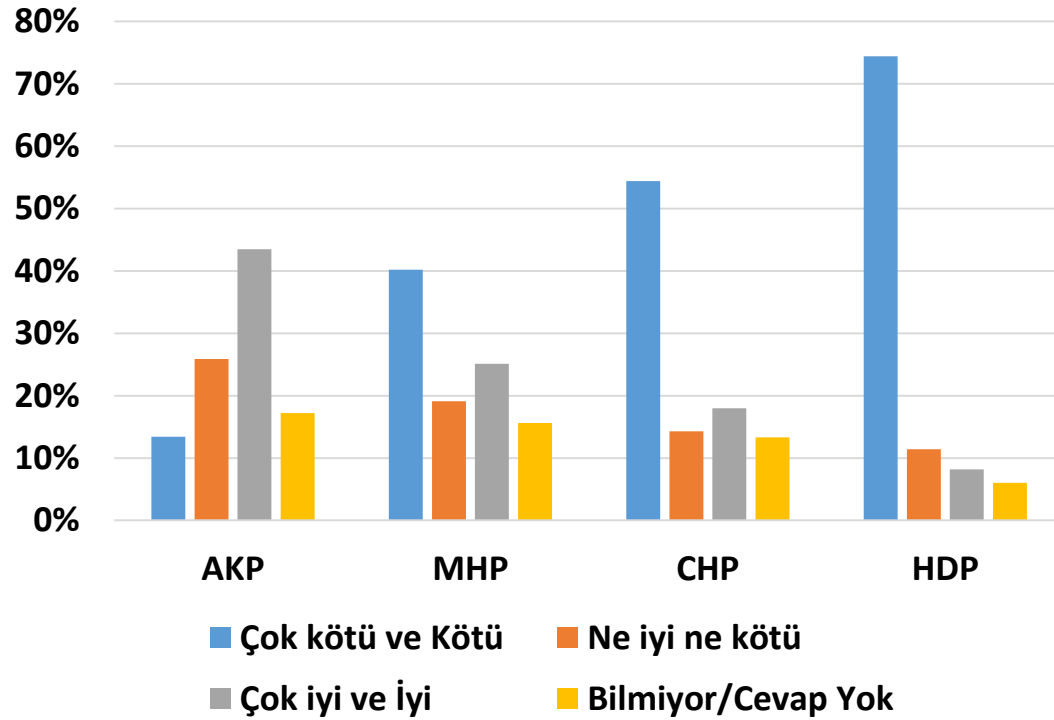
+0,3

Enerji Verimliliği ve Tasarrufu



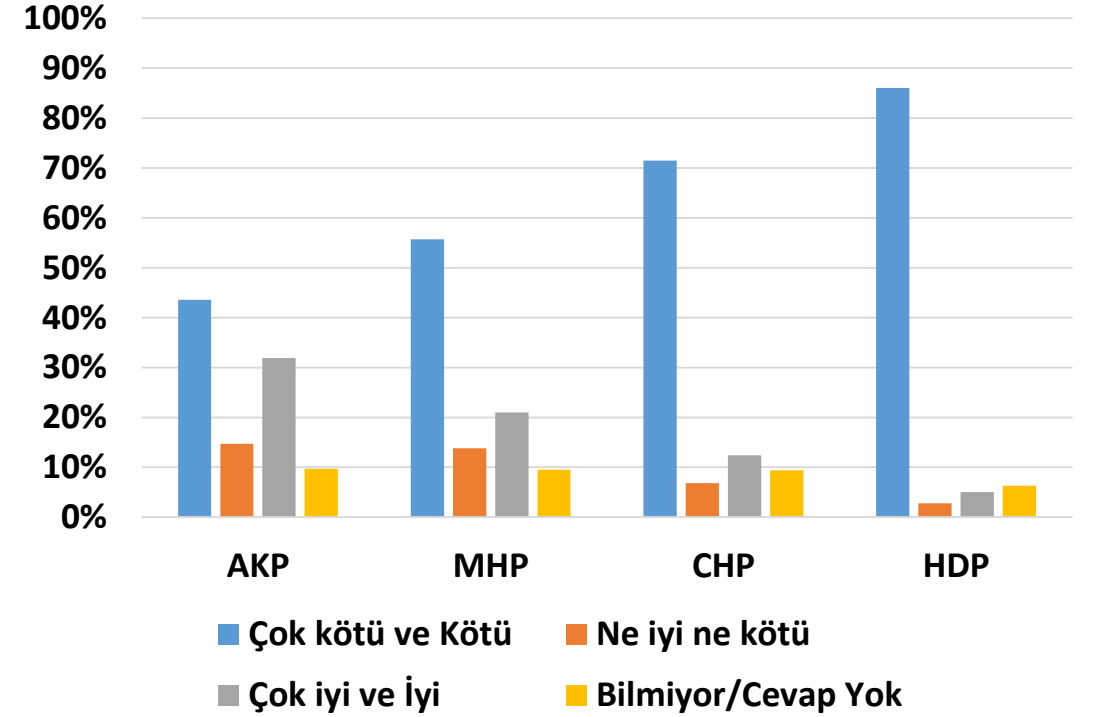
-0,6

Nükleer Enerji

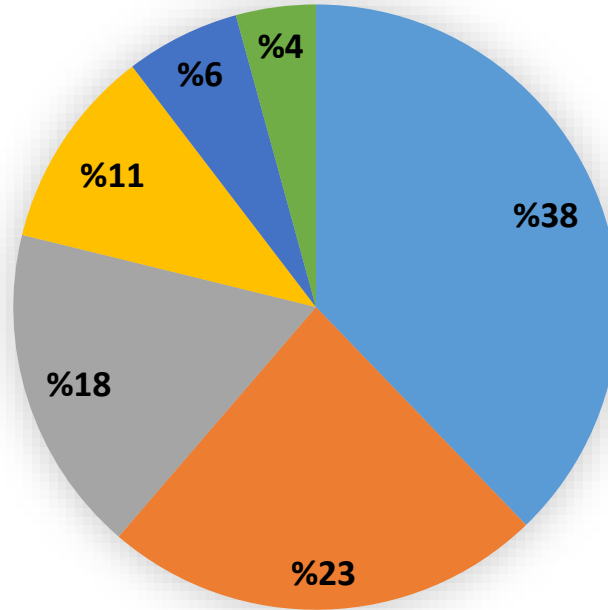


-30,5

Enerji Fiyatları



Seçimlerde partilere oy verirken, enerji politikalarını ne derece dikkate alırsınız?

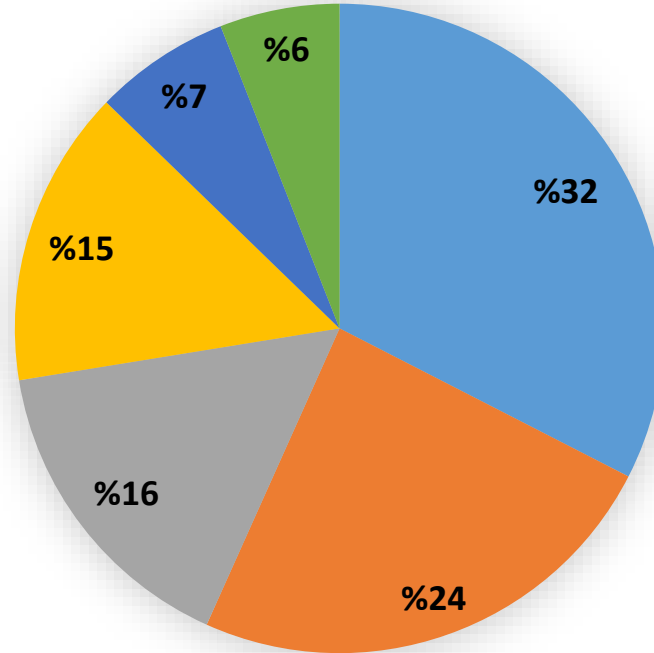


■ Hiç dikkate almam
■ Az dikkate alırım
■ Bilmiyor/Cevap Yok

■ Orta derecede dikkate alırım
■ çok dikkate alırım
■ Oldukça çok dikkate alırım

Az + Hiç	%56
Orta	%23
Çok/Oldukça ok	%15

Seçimlerde partilere oy verirken evre politikalarını ne derece dikkate alırsınız?

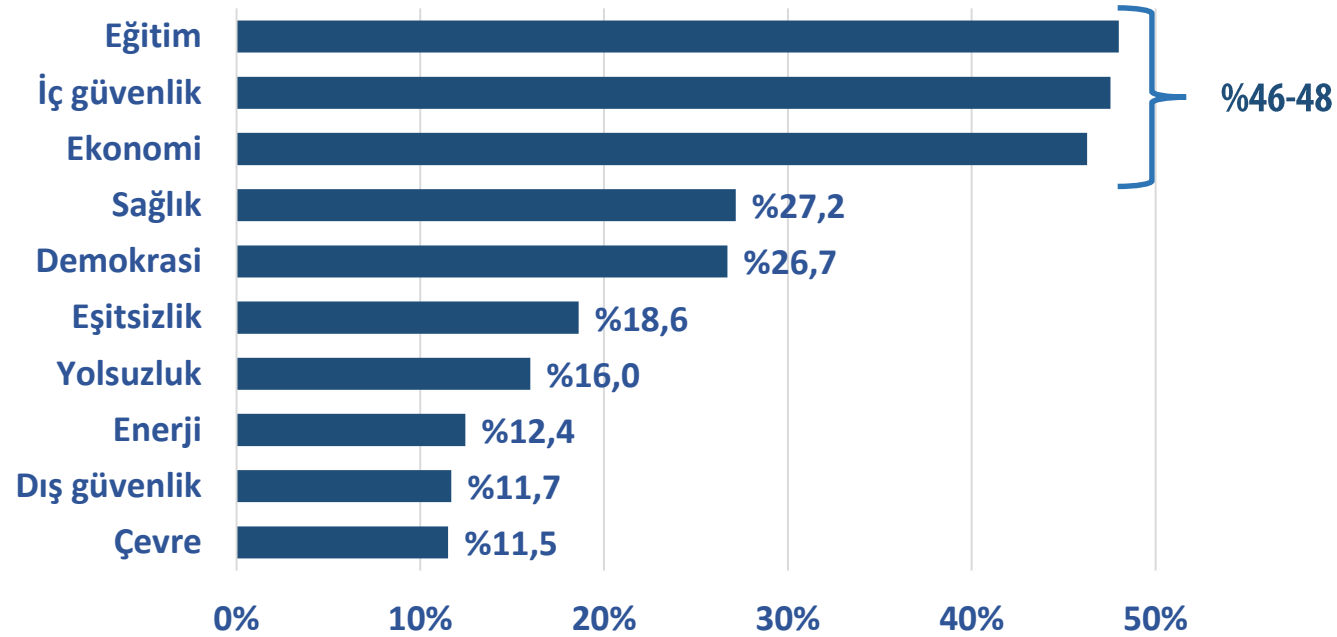


■ Hiç dikkate almam
■ çok dikkate alırım
■ Oldukça çok dikkate alırım

■ Orta derecede dikkate alırım
■ Az dikkate alırım
■ Bilmiyor/Cevap Yok

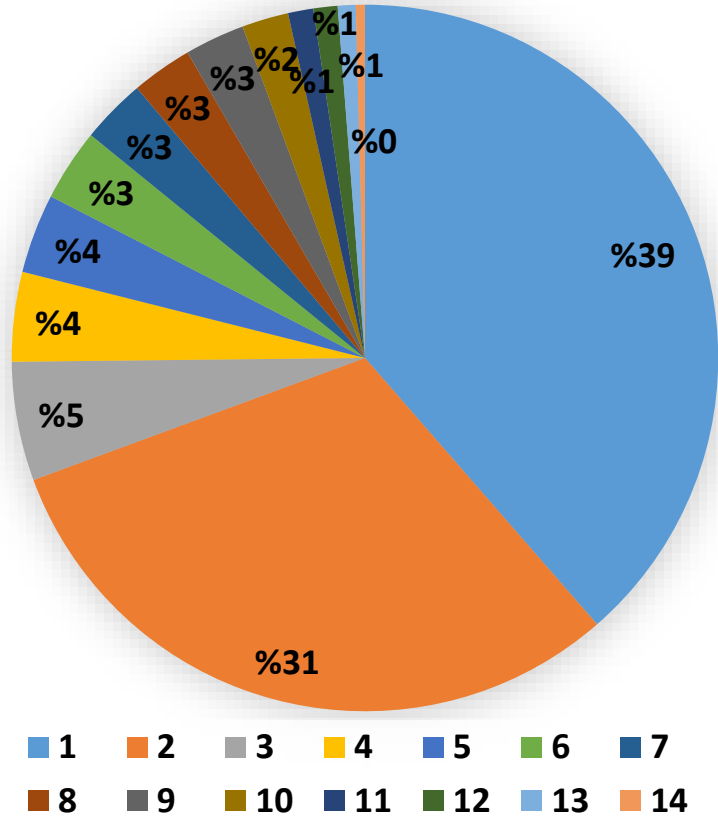
Az + Hiç	%47
Orta	%24
Çok/Oldukça ok	%23

Türkiye'nin en önemli üç sorunu nedir?



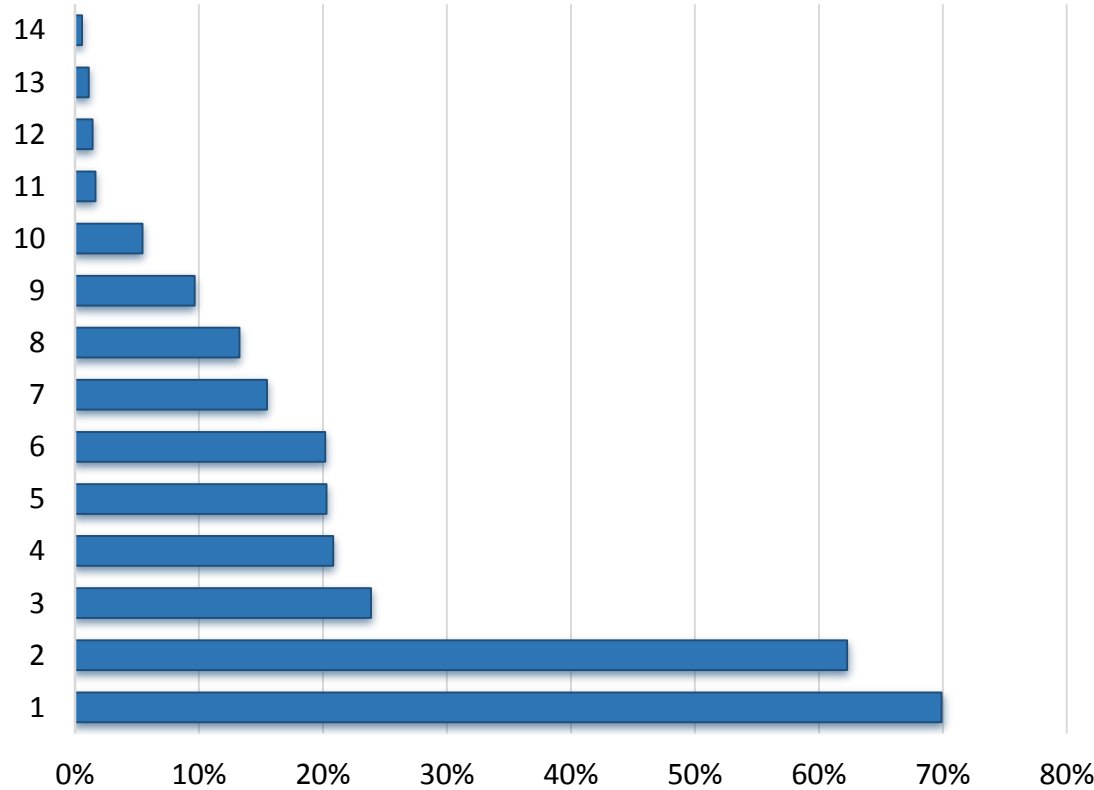
Toplam
3359 Cevap, % 279

Türkiye enerji sisteminin en önemli sorunu? (1. Sırada Belirtilen)



		%
1	İthal enerjiye bağımlılık	38,6
2	Enerjinin pahalı olması	30,8
3	Bilmiyor/Cevap yok	5,4
4	Enerjinin kalitesiz olması	4,1
5	Yenilenebilir enerjinin yeterince kullanılmaması	3,6
6	Enerjinin verimsiz kullanılması	3,3
7	İş güvenliği sorunları	3,0
8	Çevre sorunları	2,8
9	Fosil yakıtlara bağımlılık	2,7
10	Enerji kesintisi ve kısıntısının olması	2,1
11	Vergiler	1,2
12	Hiçbiri	1,1
13	Diğer	0,8
14	Yolsuzluk	0,4
		100,0

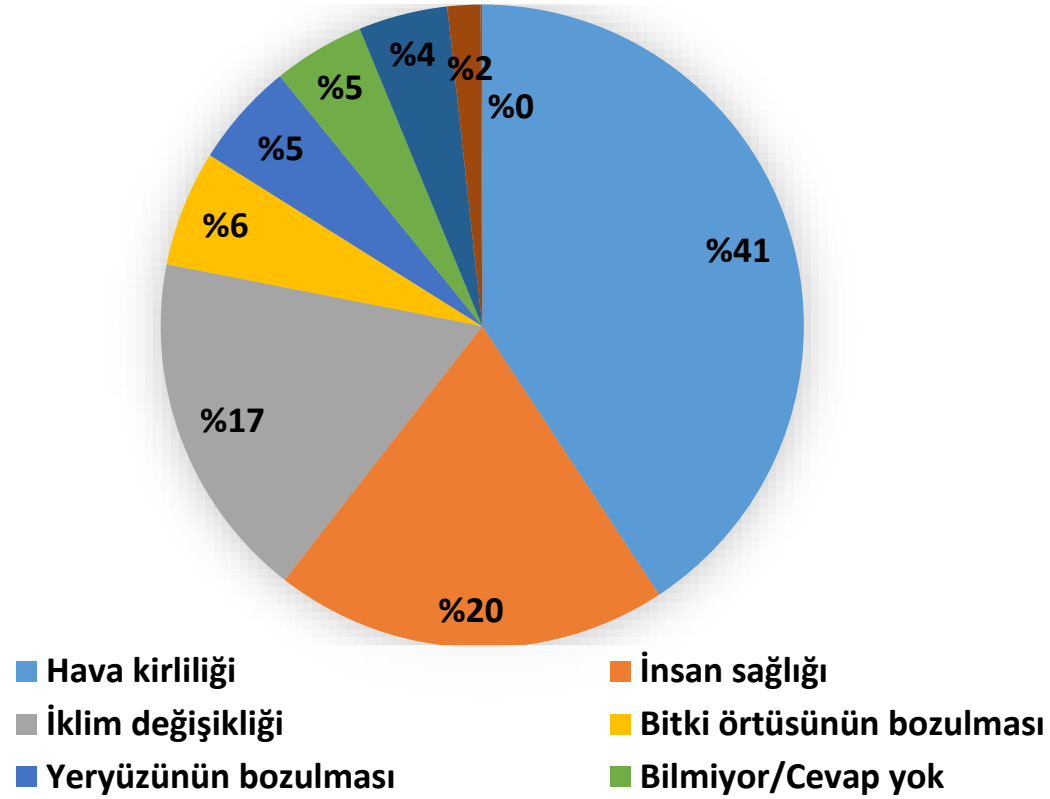
Türkiye enerji sisteminin en önemli sorunu? (Üç Yanıt)



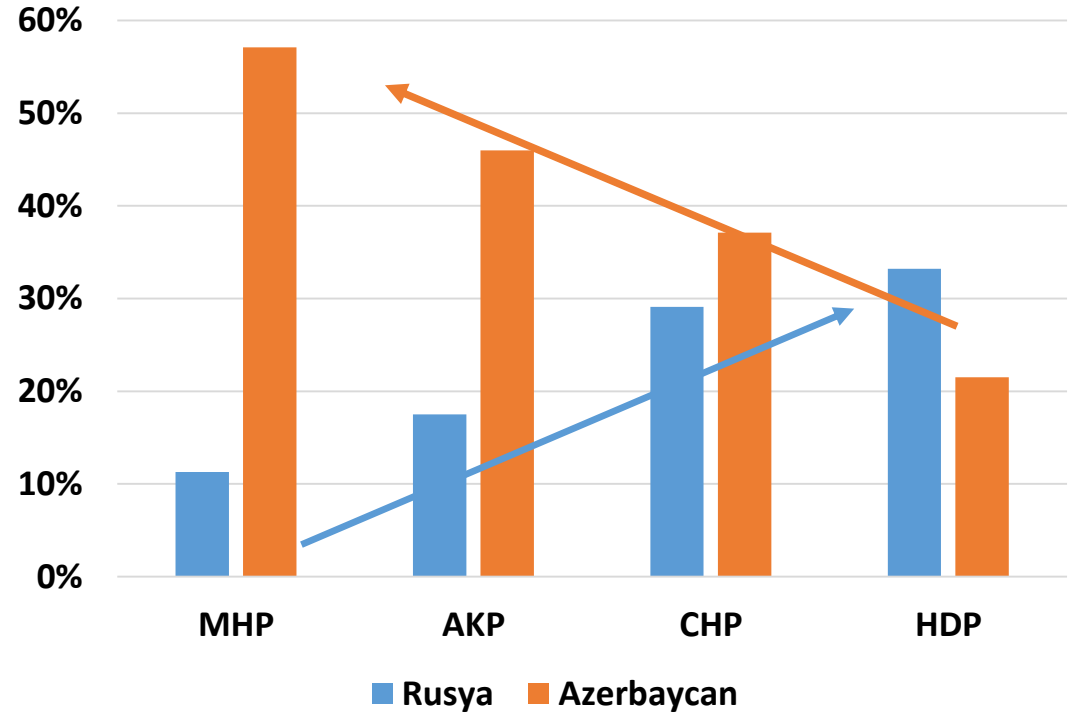
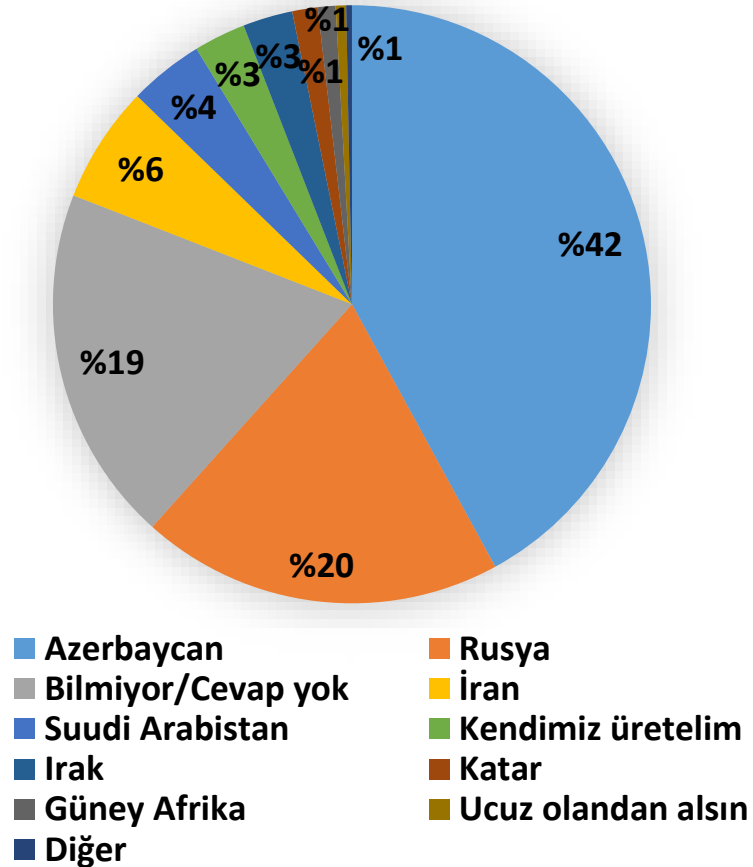
		%
1	Enerjinin pahalı olması	69,9
2	İthal enerjiye bağımlılık	62,3
3	Çevre sorunları	23,9
4	Enerjinin verimsiz kullanılması	20,8
5	Yenilenebilir enerjinin yeterince kullanılmaması	20,3
6	İş güvenliği sorunları	20,2
7	Enerjinin kalitesiz olması	15,5
8	Enerji kesintisi ve kısıntısının olması	13,3
9	Fosil yakıtlara bağımlılık	9,6
10	Bilmiyor/Cevap yok	5,4
11	Vergiler	1,7
12	Diğer	1,4
13	Hiçbiri	1,1
14	Yolsuzluk	0,6
	Toplam (1204 kişi)	266,0

ETKB YEGM Anketi (2010): Sizce enerjiyi neden verimli kullanmalıyız? Faturaları azaltmak için (%66,4), Yaşam standartlarını yükseltmek için (%13,0), Çevreyi korumak için (%12,0), Dışa bağımlılığımızı azaltmak için (%6,8)

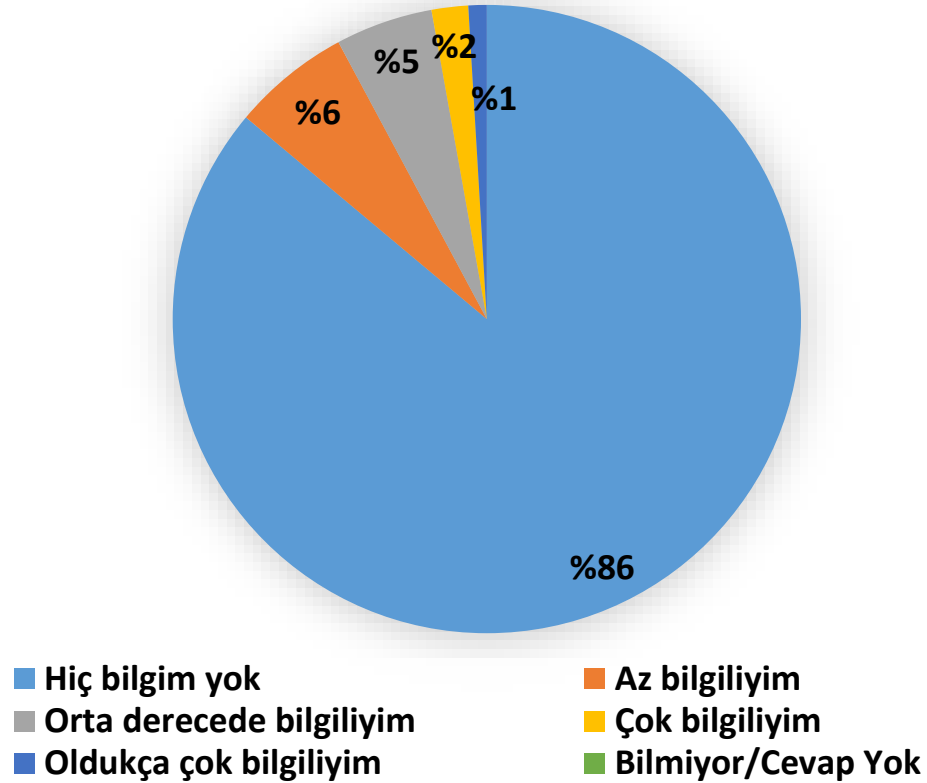
Türkiye’de enerjiden kaynaklanan en önemli çevre sorunu hangisidir?



Türkiye'nin enerjiyi en fazla hangi ülkeden almasını tercih edersiniz?



Türk Akımı projesi ile ilgili bilginiz var mı?



Türk Akımı projesi nedir?

	%	Sayı
Rusya'dan gelen doğalgazın Türkiye üzerinden Avrupa'ya sevk edilmesi	2,9	35
Türkiye-Rusya arası doğalgaz boru hattı	0,8	10
Rusya'dan gelen doğalgaz	0,4	4
Beyaz Akım	0,2	3
Boru Hattı	0,3	3
Boru Hattından Kira	0,3	3
Doğalgazla ilgili	0,2	3
Rusya'dan gelen gaz	0,3	3
İthal Doğalgaz	0,2	2
Karadeniz'de yapılan doğalgaz hattı	0,1	2
Türk devletlerle doğalgaz hattı	0,1	2

110 Farklı Açıklama

Nükleer santrallerle ilgili ifadelere ne derece katılıyorsunuz?

%	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne katılıyorum Ne Katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Bilmiyor/ Cevap Yok
Türkiye’de gelecekte Mersin ve Sinop nükleer santrallerinin yanı sıra başka nükleer santraller de kurulmalıdır	23.1	16.8	14.6	23.9	10,9	10,7
Türkiye kendi nükleer enerji teknolojisini geliştirmelidir	9.5	11.8	16.2	27.6	28,5	6,4
Türkiye’de nükleer enerji santrallerinin kurulması, enerjide dışa bağımlılığı azaltacak, enerji fiyatlarını düşürecektir	8.2	11.3	19.1	28.4	24,4	8,6
Nükleer santrallerin Mersin’deki gibi Rus firması yerine, Sinop’taki gibi Fransız ve Japon firmaları tarafından yapılmasını tercih ederim	14.1	13.9	23.5	21.1	11,3	16,2
Hükümetin nükleer enerji santrallerinin güvenliği konusundaki söylemlerine güveniyorum	15.7	12.9	19.6	27.2	15,3	9,3
Nükleer santraller çevre ve toplum sağlığı için tehdit ve riskler içerir	3.8	6.4	15.5	35.0	30,4	8,9

Kocaeli Üniversitesi Anketi (2000):

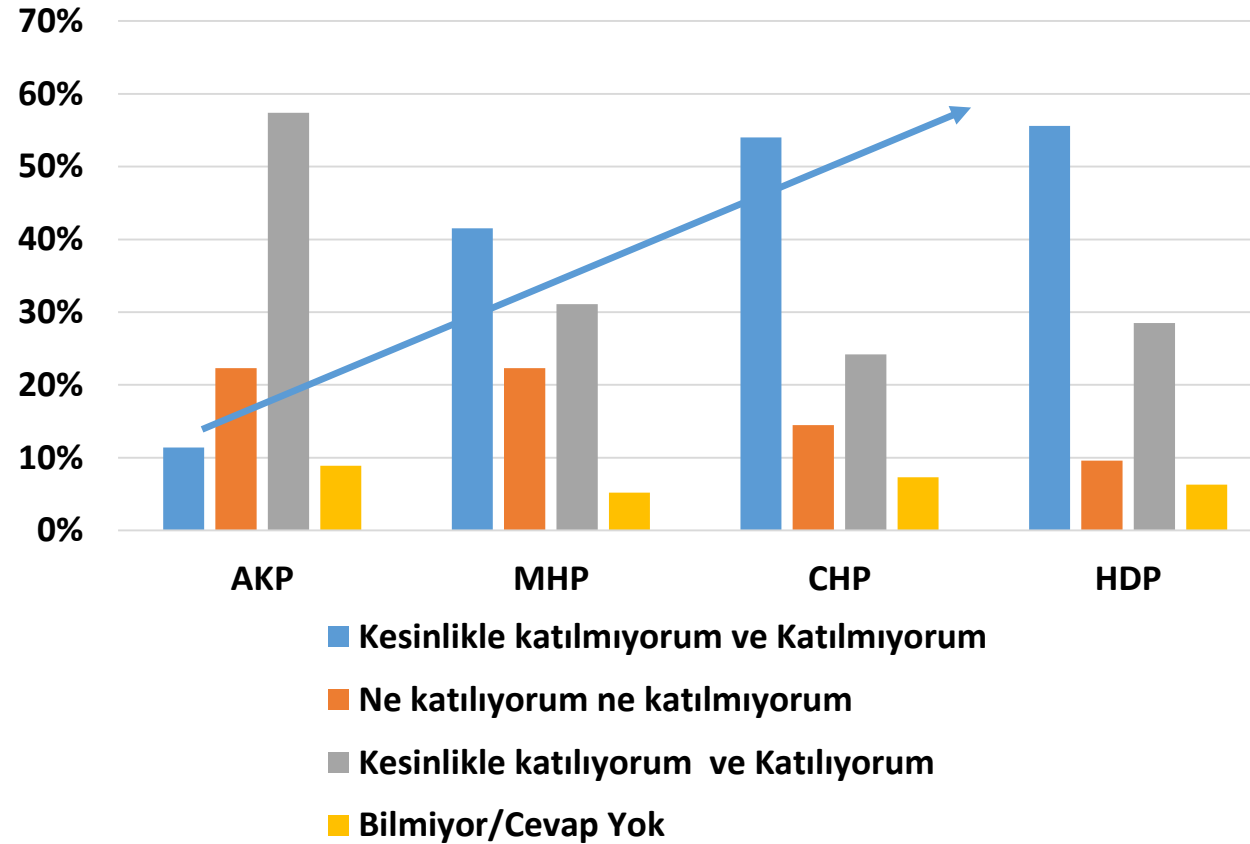
Türkiye’de enerji açığı olduğuna inanıyor musunuz? Evet (63.9%), Hayır (34.7%)

Ülkemiz nükleer enerjiye geçmeli mi? Hayır (90.3%), Evet (6.9%)

Yer seçimi için Akkuyu doğru mu? Evet (4.2%), Hayır (95.8%)

Ne derece katılıyorsunuz?

“Hükümetin Nükleer Enerji Santrallerinin Güvenliği Konusundaki Söylemlerine Güveniyorum”



Nükleer santral - Yaşadığınız il sınırları içinde kurulmasını ne derece desteklersiniz?

%	Kesinlikle Desteklemem	Desteklemem	Ne Desteklerim Ne Desteklemem	Desteklerim	Kesinlikle Desteklerim	Bilmiyor/ Cevap Yok	Sayı	%	Olumsuz Toplam
Adana	66,4	20,2	1,9	3,9	2,9	4,8	104	Adana	86,5
Ankara	38,0	31,0	9,9	11,3	9,9	0,0	71	Ankara	69,0
Antalya	20,8	14,6	37,5	8,3	0,0	18,8	48	Antalya	35,4
Bursa	3,6	10,7	21,4	48,2	10,7	5,4	112	Bursa	14,3
Diyarbakır	41,1	15,6	2,2	8,9	4,4	27,8	90	Diyarbakır	56,7
Erzurum	2,5	20,0	27,5	17,5	2,5	30,0	40	Erzurum	22,5
Gaziantep	10,0	25,0	22,5	25,0	2,5	15,0	40	Gaziantep	35,0
İstanbul	45,7	13,9	15,9	13,0	5,8	5,8	208	İstanbul	59,6
İzmir	63,9	6,9	1,4	20,8	0,0	6,9	72	İzmir	70,8
Kayseri	6,3	23,4	28,1	18,8	21,9	1,6	64	Kayseri	29,7
Konya	3,1	12,5	18,8	34,4	18,8	12,5	32	Konya	15,6
Malatya	28,1	23,4	6,3	14,1	9,4	18,8	64	Malatya	51,6
Manisa	47,9	11,5	4,2	20,8	3,1	12,5	96	Manisa	59,4
Samsun	31,9	23,6	22,2	18,1	1,4	2,8	72	Samsun	55,6
Tekirdağ	0,0	2,0	19,6	76,5	2,0	0,0	51	Tekirdağ	2,0
Trabzon	37,5	27,5	10,0	7,5	0,0	17,5	40	Trabzon	65,0
Toplam	33,2	16,8	14,0	20,3	5,9	9,8	1204	Toplam	50,0

Nükleer santraller çevre ve toplum sağlığı için tehdit ve riskler içerir	Nükleer santral - Yaşadığınız il sınırları içinde kurulmasını ne derece desteklersiniz?							Olumsuz Toplam (%)
	Kesinlikle Desteklemem (%)	Desteklemem (%)	Ne Desteklerim Ne Desteklemem (%)	Desteklerim (%)	Kesinlikle Desteklerim (%)	Bilmiyor/Cevap Yok (%)	Sayı	
Kesinlikle katılmıyorum	51,0	12,2	14,3	10,2	10,2	2,0	49	63,3
Katılmıyorum	18,6	28,6	14,3	28,6	5,7	4,3	70	47,1
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	20,7	21,3	24,5	20,2	6,9	6,4	188	42,0
Katılıyorum	26,3	17,2	15,5	28,4	5,7	6,9	419	43,4
Kesinlikle katılıyorum	53,0	14,1	8,1	12,4	6,2	6,2	370	67,0
Bilmiyor/Cevap Yok	15,7	11,1	10,2	14,8	1,9	46,3	108	26,9
Toplam	33,2	16,8	14,0	20,3	5,9	9,8	1204	50,0

Fosil enerji kaynakları ile ilgili ifadelere ne derece katılıyorsunuz?

%	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne katılıyorum Ne Katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Bilmiyor/ Cevap Yok
Türkiye'nin kömür madenleri iş güvenliğine uygun olarak işletilmektedir	42,7	15,4	10,0	21,8	6,3	3,8
Türkiye, çevre kirliliği sorunu yaratsa da kömür üretimini ve tüketimini artırmalıdır	27,1	16,8	19,9	21,7	10,1	4,4
Türkiye, maliyeti yüksek olsa da doğalgaz ve petrol aramalarını artırmalıdır	2,0	5,8	20,7	34,0	33,7	3,9
Güneş, rüzgar, jeotermal gibi yenilenebilir kaynaklar, daha pahalıya mal olsa da kömür, petrol ve gaz gibi fosil yakıtlara tercih edilmelidir	2,4	4,5	15,0	33,5	39,5	5,1
Kömür, petrol ve doğalgaz gibi fosil yakıtların Türkiye'de tükenmesinden endişe duyuyorum	6,0	7,8	26,6	36,6	16,2	6,7
Kömür, petrol ve doğalgaz gibi fosil yakıtların Türkiye de yarattığı çevre kirliliğinden endişe duyuyorum	3,2	4,0	17,9	38,5	31,5	4,9



D.01. ... Ne derece önemlidir?

D.02. ... Ne derece önemlidir?

D.03. Küresel iklim değişikliğine inanıyor musunuz?

D.04. ... Küresel ısınmaya ne derece etkisi var?

D.05. Dünyada geleceğin enerji kaynağının ne olacağını düşünüyorsunuz?

D.06. Sürdürülebilirlik kavramı okuyacaklarımdan en fazla hangisini kapsamaktadır?

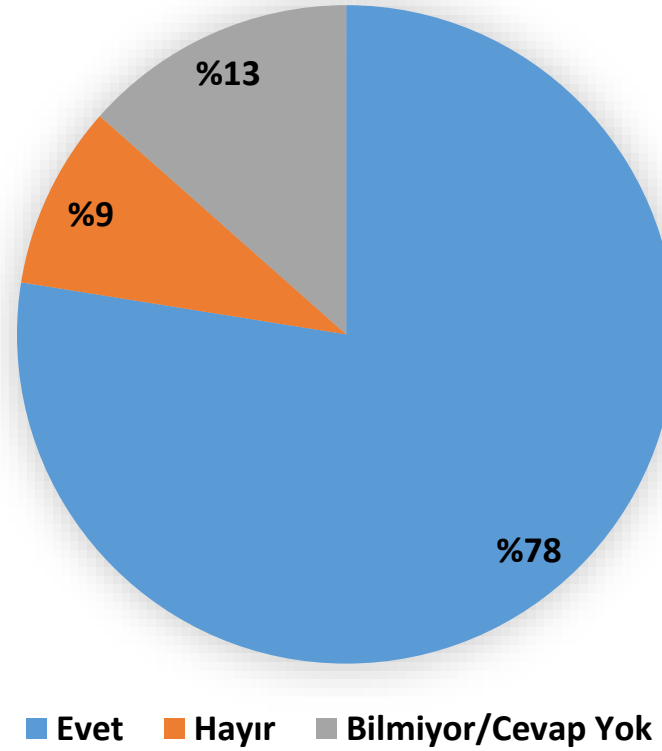
... Ne derece önemlidir? (Genel)

%	Oldukça Önemsiz	Önemsiz	Ne önemli Ne Önemsiz	Önemli	Oldukça Önemli	Bilinmiyor/ Cevap Yok
Nüfus artışı	2,5	1,8	4,4	45,7	43,9	1,7
Yoksulluk	0,1	0,4	4,4	41,5	53,1	0,5
Eğitim sorunları	0,3	0,5	5,3	36,2	56,7	1,0
Sağlık sorunları	0,2	0,4	5,4	38,4	54,9	0,7
Gelir dağılımındaki eşitsizlik	0,3	0,8	5,6	36,4	56,0	1,0
Demokrasi	0,4	1,1	7,3	41,0	48,8	1,4
Enerji sorunları	0,3	0,7	6,8	43,0	48,0	1,2
Çevre sorunları	0,3	0,5	6,5	39,3	52,2	1,1
Çatışma ve savaşlar	0,3	0,4	3,8	31,3	63,6	0,6
İşsizlik	0,1	0,3	3,2	35,0	60,9	0,5
Terör	0,1	0,1	3,7	29,2	66,2	0,6
Göçmenler	1,1	1,8	7,9	34,7	53,4	1,1

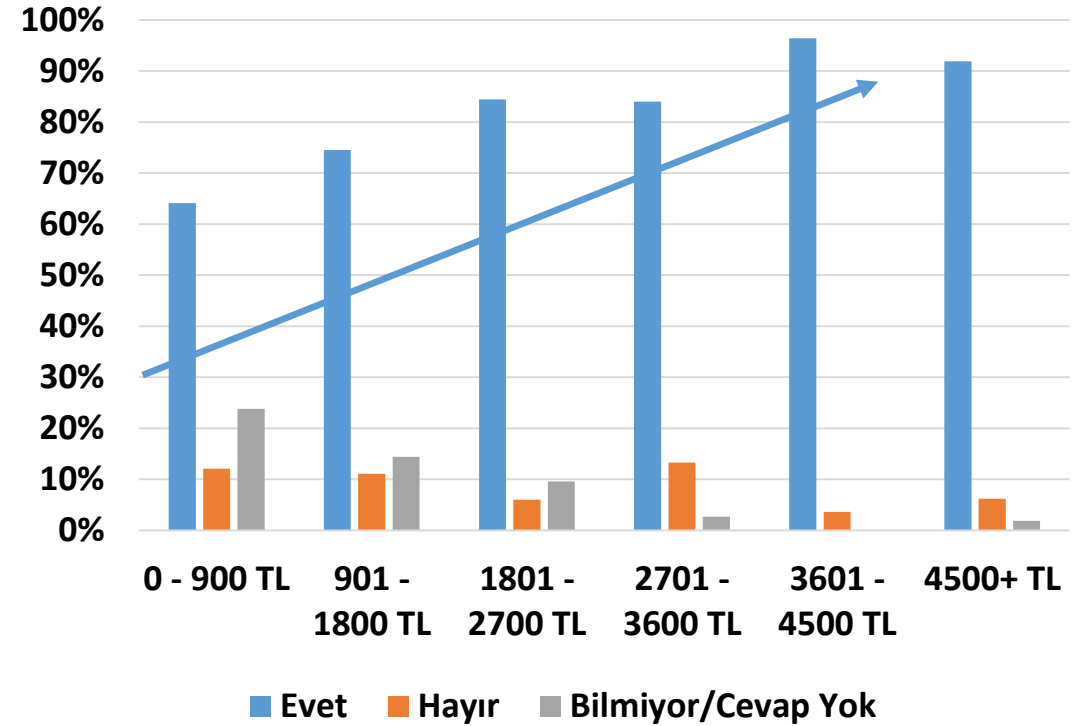
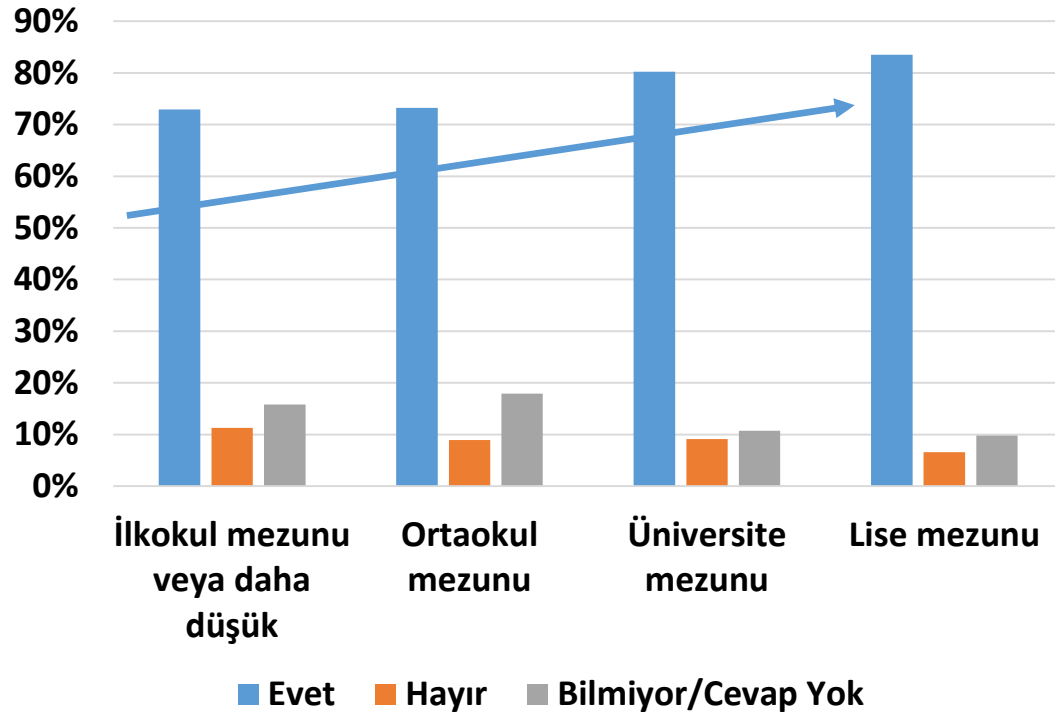
... Ne derece önemlidir? (Enerji)

%	Oldukça Önemsiz	Önemsiz	Ne önemli Ne Önemsiz	Önemli	Oldukça Önemli	Bilinmiyor/ Cevap Yok
İklim değişikliği/Küresel ısınma	0,8	1,1	3,2	49,1	42,2	3,6
Enerji verimliliği - Enerjinin etkin kullanılması	0,9	0,7	6,7	46,2	45,1	2,8
Enerji kaynaklarının yetersizliği	0,3	1,2	7,2	43,4	43,3	3,9
Enerji arz güvenliği - Kaliteli, ucuz ve çevre dostu enerjinin kesintisiz olarak temin edilmesi	0,5	1,2	8,7	41,4	44,7	3,6
Enerji politikalarındaki eksik ve yanlışlıklar	0,2	1,3	10,6	40,8	51,2	2,8
Enerji fiyatlarının yüksekliği /dalgalanması	0,5	0,7	5,7	39,2	42,3	3,3

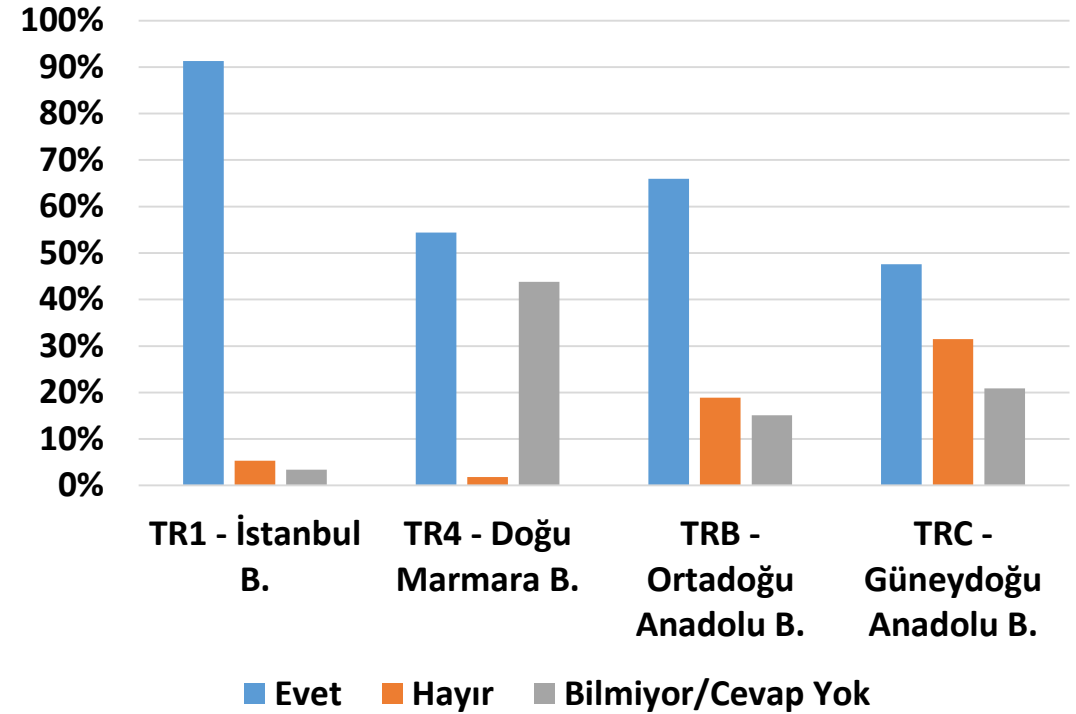
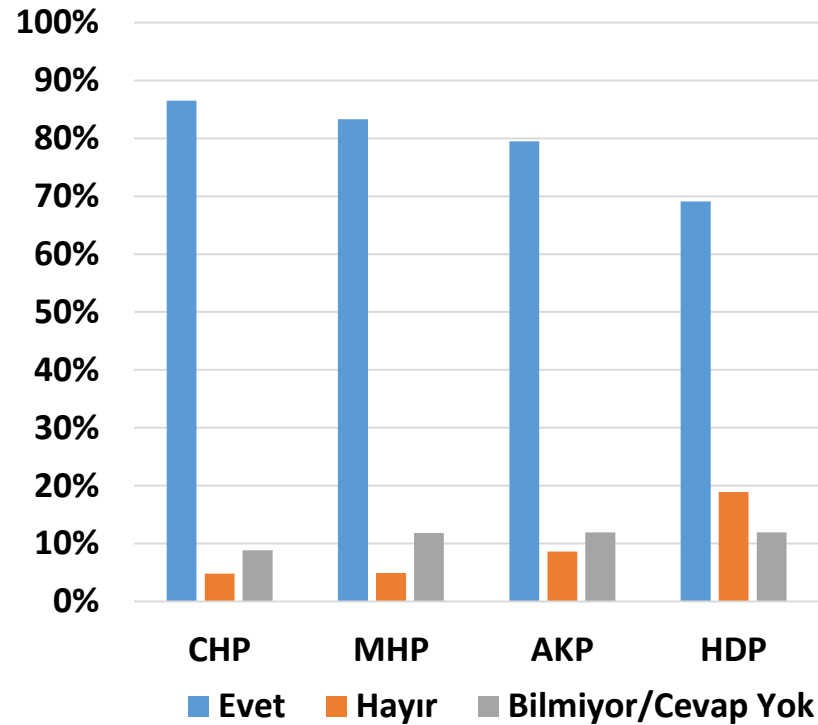
Küresel iklim değişikliğine inanıyor musunuz?



Küresel iklim değişikliğine inanıyor musunuz?

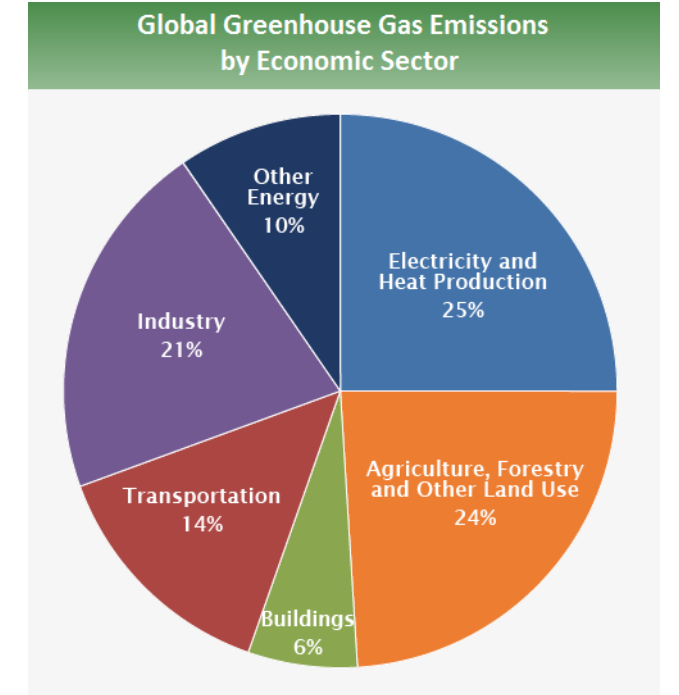


Küresel iklim değişikliğine inanıyor musunuz?



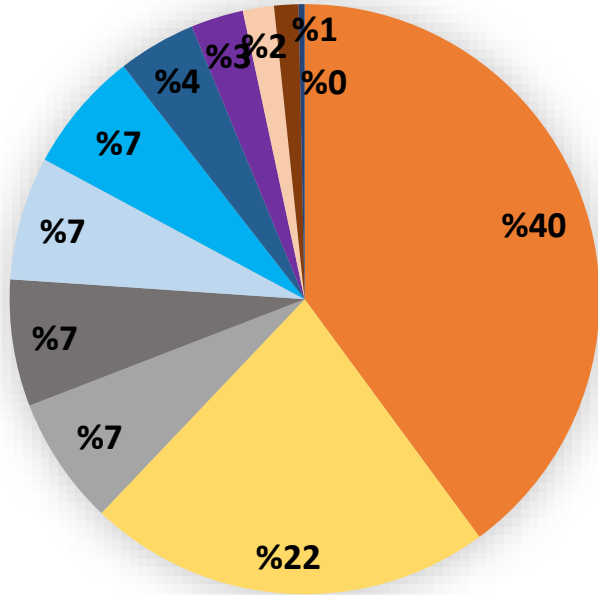
..... Küresel ısınmaya ne derece etkisi var?

%	Hiç	Oldukça Az	Az	Çok	Oldukça Çok	Bilinmiyor/ Cevap Yok
Enerji	2,9	2,1	10,0	45,5	33,4	6,1
Şehirleşme	2,7	3,0	10,7	37,5	47,9	5,5
Sanayi	1,7	1,7	7,1	36,1	40,8	5,3
Doğal nedenler	8,4	13,4	21,6	33,7	12,4	5,4
Tarım ve hayvancılık	25,5	13,4	18,6	24,7	16,2	6,7
Diğer nedenler	5,0	12,8	22,9	31,7	13,3	14,3



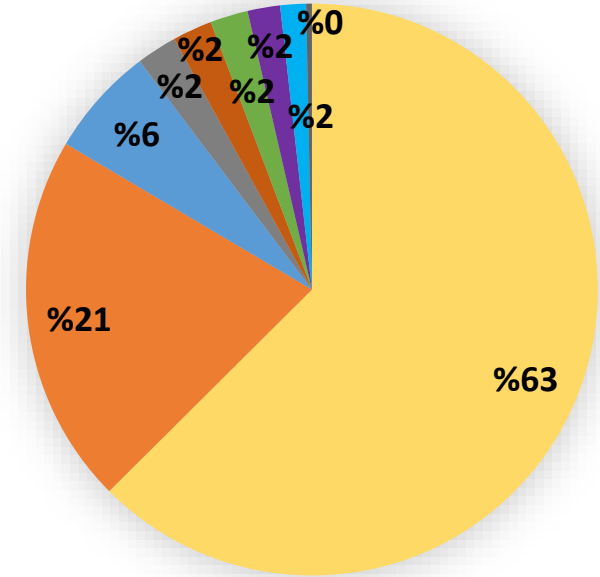
Kaynak: IPCC, 2014

D 05. Dünyada geleceğin enerji kaynağının ne olacağını düşünüyorsunuz?



■ Güneş
■ Nükleer
■ Hidroelektrik
■ Doğal gaz
■ Rüzgâr
■ Jeotermal
■ Bilmiyor/Cevap Yok
■ Petrol
■ Bor

B 01. Maliyetleri aynı ve kolaylıkla erişilebilir olsalardı, hangisini evdeki enerji ihtiyaçlarınızı karşılamak için kullanmayı tercih ederdingiz?



■ Doğalgaz
■ Bilmiyor/Cevap Yok
■ Jeotermal
■ Güneş
■ Kömür
■ Petrol ürünleri
■ Rüzgâr
■ Odun
■ Diğer

Sürdürülebilirlik kavramı okuyacaklarımdan en fazla hangisini kapsamaktadır?

